

J E S E N I Š K I

Poštnina plačana v gotovini

KOVINAR

OPOMORILO!

Današnja številka je dvojna in
stane posamezni izvod din 4.—
Prihodnja številka izide 5. XII.

G L A S I L O O S V O B O D I L N E F R O N T E O K R A J A J E S E N I C E

Leto II.

Jesenice dne 26. novembra 1949

Štev. 47-48

29. november - naš praznik!

**Maršal Tito —
komandant NOV in POJ — leta 1943**

Vedno so se narodi in ljudstva spominjali pomembnih dni svoje preteklosti. Če se imamo Jugoslovani česa spominjati, potem je to predvsem — 29. november. Spomini, ki ožive ob praznovanju zgodovinskih dni, znova in znova navdanejo človeka s tisto presenetljivo odločnostjo, ki jo je bilo občutiti ob slehernem koraku naše borbe. Takih spominov kakor naše jugoslovanske ljudstvo, nima vsak narod. In tako pomembnih dni tudi ne.

Če so včasih vsiljevali ljudstvom obletnice vladarskih godov in jih silili spoštovati dneve, ko so razni kralji in cesarji zasedali prestole, so bile misli in srca ljudi kaj daleč od tega, kar naj bi ti dnevi pomenili. V zgodovini narodov se taki dnevi niso okrajali. V ljudskem spominu navadno ni ostalo ničesar od njih.

Veličastni pa so spomini na slavne dni francoske revolucije, na juljsko vstajo prav tam, na dni marčne vstaje 1948. leta, na zmagoviti konec Oktobrske revolucije, na Dan zmage nad fašizmom. Veličastni so ti spomini za vse svobodoljubne ljudi na svetu.

Za vsak narod so dnevi, ki omenjajo razdobja njegovega zgodovinskega razvoja, prav takšne važnosti. Danes, ko so nasprotja v svetu privreli do vrha, občutimo mnogo bolj, kot kdajkoli poprej, vse slavne dni. Dan republike — 29. november — nam je v vsej naši zgodovini najbolj živo pred očmi.

Nič ni narodu bolj sveto, kakor dan uresničitve njegovih sto in stoletnih stremeljenj. Ko se sproste čustva in misli v uresničivni davno željenih pričakovanj, v uresničitvi tega, za kar je trpel preganjanja in za kar se je boril — takrat postane ta dan praznik. In ta praznik ostane zapisan in neizbrisn v njegovem spominu.

Jugoslovani smo tak praznik že doživeli in srca so nam plala takrat. Da smo ga doživeli, pa so bili postavljeni temelji davno prej. Sredi srditih borb, ko je divjalo neurje za obstoj, so se našli ljudje, ki so mislili že na smisel in veljavnost krvi, ki je tekla! Zastonj, prav tako kakor v Grčiji bi bila prelita, če bi ne bilo zgodovinskih dogodkov — 29. novembra 1942. in 1943. leta. O tem smo si danes, po tolikih spoznanjih, edini in z gotovostjo smo v to prepričani.

Že tedaj so se jasno zavedali vsi, ki so izdali svoje ljudstvo v najtežjih dneh, kaj pomeni edinstveni korak našega od-

pora in kaj bo zrastle na sklepah Protifašističnega sveta narodov Jugoslavije (AVNOJ-a). Vsa naša borba, vsa naša stremeljenja in vse naše davno hotenje je zadobilo ta dan svoj zakonodajni pečat. Odslej je 29. november legel v naša srca. Spominjamo se ga prav tako, kakor se spominjamo celotne naše borbe. Jasno je bilo odslej, da povratka v staro ni več. Obrisi novega življenja so vstali vse bolj lasni od dne do dne. Kralj-izdajnik, stari družbeni red, zakonjena krivica, nacionalna negotovost, zatiranje in socialna neenakost — vse je odslej živelo le še v podzavesti. Naše misli pa so daleč v resničnem življenju. Drugače tudi ni moglo biti. Kako bi moglo iti življenje preko misli in volje vsega naroda. Še nikoli ni šlo in nikoli ne bo šlo v zgodovini!

Ko mislimo na 29. november, mislimo na svoje življenje in na začetek tega življenja. V potokih krvi in s skrajnimi napor, mukami in žrtvami je bila tedaj spočeta REPUBLIKA SVOBODE.

Odslej je 29. november vsako leto pomembnejši. Pridružilelo se mu novi in novi zgodovinski dogodki — kakor bi zadošlo življenje določene obrise in se vsako leto ta dan za trenutek ustavilo.

V naglici ustvarjanja navadno ne utegnemo gledati nazaj. Toda 29. novembra najdemo čas tudi za to — Niso slučajno po obeh Mladinskih progah prav na naš praznik zavozile prve lokomotive. In Avtocesta ne bo zgrajena prav do tega dne, ker pač tako kaže. Tudi ni slučaj, da bo na Dan Republike stekla proga 2400 na Javorniku. Do 29. novembra bomo izpolnili letni plan! — odmeva iz zborov naših delovnih kolektivov. Da je bila leta 1945. ta dan proglašena republika in da se zavrtijo in začno proizvajati vsako leto na ta dan novi stroji in novi agregati — je le naša volja! Volja počastiti veličasten spomin! In vsako leto bo več tega! Vsako leto več blagostanja in sreče in zadovoljstva! To hoče in zmora samo svobodno ljudstvo.

Naša čustva bi se skalila in naše misli omadeževale, če bi mislili ob simbolu zmage, svobode, resnice in pravice na vse, s čemer si na vzhodu in na zapadu prizadevajo zamegliti spomin narodom. Njihovo blato smrdi vsak dan bolj in bolj nlim sanim. Narodi v svetu, posebno zaslužni, pa spoznavajo prav na našem primeru vrednost neizprosne borbe in so ob našem prazniku srečni z nami, čeprav marsikje tega ne smejo javno pokazati. Ali prijateljev v svetu imamo vsak dan več in naše veselje ob spominu na Dan Republike je njihovo upanje.

J E S E N I Š K E Ž E N E P O Z D R A V L J A J O P R V O P A R T I J S K O K O N F E R E N C O Z A L J U B L J A N S K O O B L A S T

Jesenice, 19. novembra.

Žene kovinarskih Jesenic iskreno pozdravljamo delegate na zasedanju prve partijske konference za ljubljansko oblast. Ker se konferenca vrši v času sramotnih napadov informbirojevskih držav na našo socialistično Jugoslavijo, izražamo svoj gnus nad poizkusom razbitja naše enotnosti. Istočasno odločno obsodimo ravnanje tajništva MDFŽ, ki je našim ženam zabranilo sodelovanje na plenumu MDFŽ v Moskvi. Svečano izjavljamo, da nas vsa obrekovanja ne bodo odvrgla od naše človečanske in napredne borbe za zmago socializma. To borbo bomo dosledno nadaljevali tudi žene obmejnih Jesenic.

Naj živi CK KPS in sekretar tovariš Miha Marinko!

Naj živi CK KPJ in generalni sekretar tovariš Tito!

Na Dan republike bo na Javorniku začela obratovati nova valjarna debele pločevine - največji in najmodernejši obrat v Srednji Evropi

Velike skladovnice bran-proizvodov martinarne skoro zapirajo prostor med železniškimi tiri valjarne na Javorniku in čakajo, da pridejo v peč in valičnice nove valjarne debele pločevine, največjega in najmodernejšega obrata te vrste v jeseniški železarni in v Srednji Evropi sploh. Med tesnimi prehodi teh skladovnic sem prišel do gradilišča in z občudovanjem obstal pred veličastno stavbo, ki je oprta na visokih in čvrstih železnih nosilcih. Prav pod streho pri velikih plinovodnih cevih je stal varilec. Ognjene zvezde kakor iz rakete so padale v loku proti zemlji. Nehote me je zajelo občutje ponosa in zdelo se mi je, kot da padajo te ognjene zvezde na vse laži klevetnikov naše domovine, ki so nam tudi pri gradnji nove valjarne delali težave, saj bi nam Madžari morali poslati po pogodbi vse dele nove peči, poslali pa niso niti dela. Mislili so, da nam bodo s tem onemogočili zgraditev valjarne, a so se hudo zmotili. Naš delavec je premagal tudi te težave. Peč nove valjarne debele pločevine je bila v celoti zgrajena doma.

V 240 METROV DOLGI DVORANI SE BIJE BORBA ZA IZPOLNITEV OBVEZ

Kaj takega še ni bilo pri nobeni gradnji v jeseniški železarni. Gledam ljudi —

zidarje, steklarje, pleskarje, krovce, kleparje, monterje, konstruktorje, strojne ključavničarje, instalaterje, elektromonterje. Z obrazov jim sije ustvarjalni napor. Roke jim vešče strežejo svojemu delu. Vodi jih misel in obveznost, ki so jo sprejeli: Nova valjarne mora biti izročena v obrat 29. novembra, mora biti poklonjena v dar domovini za njen rojstni dan. Zato se bije borba v 240 metrov dolgi tovarniški dvorani, bije se pod zemljo in bije se pod visokim železnim svodom, kjer se prevažata dva žerjava, kjer sikajo električni varilni aparati in od koder se usipajo velike svetle zvezde. Niti prostorčka ni, kjer bi se ne delalo. Tako razbija naš delavec klevetam nečisti in gnusni obraz.

Rad bi se pogovarjal z delavci-graditelji. Zvedel bi rad vsako podrobnost, pa se bojim, da bi jih zmotil v ustvarjalnem zanosu. Zato so moja vprašanja kratka in njihovi odgovori skopi, a kljub temu bogati in ponosni, da so premagali dolgo vrsto težav... Pa kaj bi vprašanja in kaj odgovori! Oči res vprašujejo in se čudijo velikim železnim obokom, dolgemu delovnemu bojišču s pečo in valičnicami, ogromnemu rotorju, neštetim električnim kablom, elektromotorjem, žerjavom, podzemeljskim kanalom in

(Nadaljevanje na drugi strani)

Prireditve na Jesenicah v čast Dneva republike

28. novembra 1949

- Ob 10. uri: Proslava dijakov državne gimnazije in komedija Branislava Nušiča »Žalujoci ostali« (interna proslava)
- Ob 16. uri: Proslava gojencev Metalurške industrijske šole (int. proslava)
- Ob 17. uri: Govor sekretarja okrajnega komiteja KPS tov. Voliča Ignaca o pomenu Dneva republike pred Titovim domom
- Po govoru: Baklada skozi mesto Jesenice. (Vrstni red udeležencev je naslednji: Metalurška šola, gimnazija, glasbena šola, tehnikum, večerna gimnazija, železarna po obratih, SKUD Jesenice, Železničariji, OLO, MLO, LMS po terenih, AFŽ po centrih, OF, Okrajni svet in sindikalne podružnice. Godbe se uvrstijo med udeležence povorke)
- Ob 19. uri: Premiera Shakespeare-ove tragedije Romeo in Julija v Sindikalnem gledališču.

29. novembra 1949

- Ob 8. uri: Otvoritev razstave Metalurške industrijske šole, uspehov udarnikov, racionalizatorjev in novatorjev in uspehov Sirotanovičevega gibanja v železarni — v novozgrajeni Metalurški industrijski šoli (nasproti poslopja direkcije Železarne)
- Ob 10. uri: Otvoritev nove velike Valjarne 2400 na Javorniku. Dohod iz Trebeža
- Ob 17. uri: Telovadna akademija v Fizikulturnem domu v priredbi Telovadnega društva Jesenice
- Ob 19.30. uri: Predstava Nušičeve komedije »Žalujoci ostali« v Sindikalnem gledališču na Jesenicah v priredbi dijakov jeseniške državne gimnazije
- Ob 20. uri: Proslava v kurilnici državnih železnic s proglasitvijo udarnikov in drugim sporedom (interna).

30. novembra 1949

- Ob 19.30. uri: Sindikalno gledališče Jesenice: Repriza Shakespeareove tragedije »Romeo in Julija«.

Prireditve na Koroški Beli - Javornik

29. novembra 1949

- Ob 17. uri: V dvorani osnovne šole proslava SKUD-a »Fr. Mencingeria«
- Ob 17. uri: V fizikulturnem domu — živa slika v priredbi fizikulturnega društva Javornik in pevski koncert SKUD-a »T. Čufarja« z Jesenic (nastopata pevska zbora »Kovinar« in »Mladi kovinar«.

Miha Klinar:

**Graditeljem
valjarne 2400**

Visoki oboki z železnimi loki,
z žerjavi in stroji, s pečo in ljudmi,
trud in napor in — znoja potoki
lijejo, lijejo za srečnejše dni...

Pojoci misli

Kaj, misel, si planila pod oboke,
kjer v ritmu se prevažajo žerjavi,
si zopet tam, kjer dečko je sanjavi
z lubeznijo jemal opeko v roke...

Mar spet pri njih pod zemljo si v kanalih
in gledaš kable kot razpete strune,
boš v pesem spremenila vse račune,
načrte vse? Boš iskra v vseh stikalih?

Boš zagorela kot varilni plamen,
razčistila raz sebe pojme stare,
razbila v svetu vse laži, prevare,
boš znala sneti breme s trudnih ramen?

**Pesem o Tomažu Petru in
njegovih zidarjih**

Trije termini
vsi
prekoračeni za tri ali štiri dni.
Poleg tega
popravilo
treh starih peči,
nova elektropeč
v adustazi palične lope
gori,
v štirih dneh
dimnik
dvaintrideset metrov visok
stoji — — —
in vse to
je obzidal
s svojimi zidarji
Peter Tomaž...

Trije termini —
vsi
prekoračeni za tri ali štiri dni
vsaka minuta
se je z znojem zlivala
v uro,
vsaka ura
se je v znojih curkih
stapljala v dnino,
a Peter Tomaž
in njegovi zidarji
so mislili na domovino — —
Strojna potisna peč
v valjarni 2400
gori...

Hej Madžari,
ki niste držali besede,
strmite!
Hej, Madžari,
vidite
delovne borce
Titove »klike«!
Hej, Madžari,
povejte,
čemu rdite? — — —
Vidite male,
kako rastejo v ljudi —
svobodne
in
velike! — — —

**JESENSKI GOZDNI TEK
»METALURGA« JESENICE**

Preteklo soboto se je vršil gozdni tek
F. A. »Metalurg«, katerega se je udele-
žilo rekordno število 480 učencev Meta-
lurške industrijske šole.

Yzorno pripravljeno tekmovanje s
strani vodstva delavnic je omogočilo to
lepo športno manifestacijo učencev naše
šole.

Tekmovalo se je ločeno po letnikih in
so bili doseženi naslednji rezultati:

Letniki 1929, 1930, 1931: 1. Pintarič
Jože, 2. Marink Aloiz.

Letnik 1932: 1. Pandur Lado, 2. Dolin-
ar Jože.

Letnik 1933: 1. Volarič Ivo, 2. Kodrič
Ivan.

Letnik 1934: 1. Novak Jože, 2. Pesek
Branko.

Letnika 1935, 1936: 1. Oblak Jože, 2.
Hiršfelder Ivan.

Dekleta: 1. Praprotnik Danica, 2. Nus-
dorser Ida.

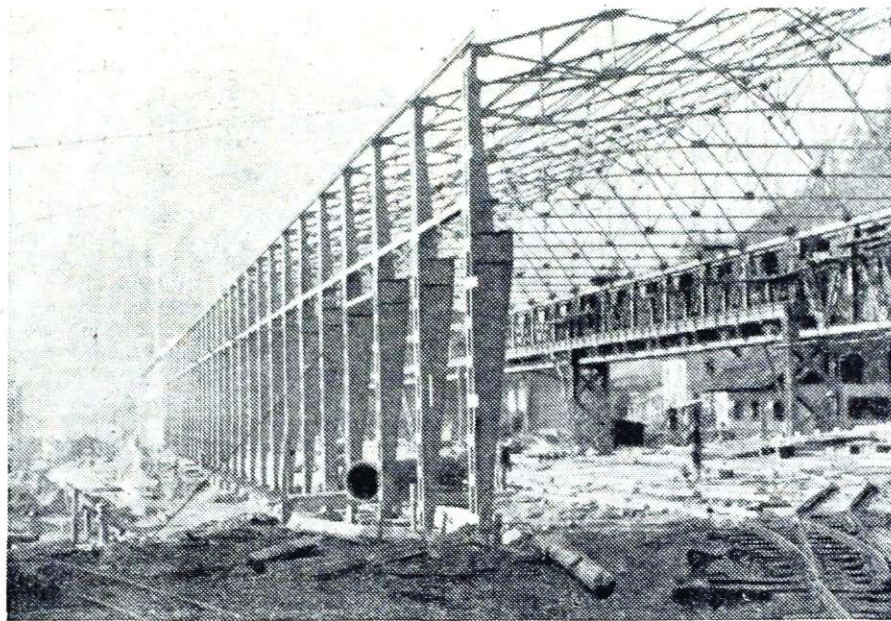
Ob začetku obratovanja nove valjarne 2400 na Javorniku

(Nadaljevanje s prve strani)

vsemu, vsemu, da, celo vsaki opeki, ki
je bila vzdana z lubeznijo in veliko de-
lovno zavestjo v tretjem letu Titove pet-
letke. Mar niso to zadostni odgovori,
najbolj zgovorni odgovori, ki pričajo o
velikem delovnem junaštvu, ki so ga po-
kazali naši delavci pri premagovanju ne-
šteti težav, ki so jih stalno spremljale
v toku gradnje nove valjarne debele plo-
čevine na Javorniku.

**TAKO TEŽKIH DELOV SE NISMO
VLIVALI V JESENIŠKI ŽELEZARNI**

Veliko težav je bilo pri vlivanju raznih
večjih sestavnih delov za valično progno.
Zato se je obvezal stari livarski stro-
kovnjak Torkar Franc, da jih odliše s
svojo brigado. Svojo obveznost je izpol-

**Železna konstrukcija 240 m dolge hale nove valjarne debele pločevine
na Javorniku**

nil stoodstotno in brezhibno. Vžil je na
primer grebenjak, dvizni mizi, stalo za
valično ogrodje in valičnice. Na težji
vlti del je tehtal 60 ton. S tem je bil v
jeseniški železarni dosežen nov rekord
v livarni. Saj tako težkih delov še nismo
vlivali v jeseniški železarni.

**POGONSKI MOTOR BI MORALI MON-
TIRATI ITALIJANSKI STROKOV-
NJAKI, A JE BIL ROK PREDOLG IN
SMO GA MONTIRALI SAMI**

Dele za elektromotor z 2500 konjskimi
silami smo dobili iz Italije. Prav tako bi
ga morali montirati italijanski strokov-
njaki, ki pa so dejali, da bo montaža
gotova šele aprila 1950. leta. Ta rok pa
se nam je zdel predolg. Zato je sprejel
univerzitetni profesor tovariš Dolenc ob-
vezo, da ga bo montiral do 21. oktobra
1949. Svojo obvezo je izvršil s pomočjo
elektromonterjev iz tovarne »Rade Kon-
čarja« in jeseniških elektromonterjev.
Tako je bil elektromotor stavljen v po-
gon šest mesecev prej, kot pa če bi ga
montirali Italijani.

**KROGLIČNE LEŽAJE BI MORALI DO-
BITI IZ ŠVEDSKE, A SO PRISPILI
PREPOZNO**

Kroglične ležaje bi morali dobiti iz
Švedske, a so prispeli prepozno. Zato
smo jih izdelali v jeseniški železarni.
Obnesli so se prav dobro. Švedske krog-
lične ležaje pa bomo imeli za rezervo.
Tako nas je tudi tukaj prisilila potreba,
da smo pričeli proizvajati tisto, kar po-
prej nismo mogli proizvajati.

**TOV. ŠOBERLE PAVEL JE IZDELAL
NOVE OBDELOVALNE STROJE**

Za obdelavo velikih vlitih delov nismo
imeli potrebnih obdelovalnih strojev.
Tudi tovarna v Železnikih pri Beogradu
ni mogla prevzeti obveznosti zaradi ne-
mogočega železniškega transporta. Zato
se je obvezal tov. Šoberle Pavel, da jih
bodo izdelali sami v mehanični delav-
nici. Nekaj potrebnih delov so dobili celo
med starim železom. Za zgraditev in se-
stavo obdelovalnih strojev je moral tov.
Šoberle Pavel izvesti celo vrsto racional-

izatorskih in novatorskih priprav. Svojo
nalogo je izvršil stoodstotno in tako je
nova valjarna debele pločevine na Ja-
vorniku dobila še bolj domač izraz.

**»NAŠI KRITIKI« IZ MADŽARSKE SO
NAM HOTELI ONEMOGOČITI ZGRA-
DITEV NOVE VALJARNE DEBELE
PLOČEVINE**

Strojna potisna peč je največji uspeh
pri gradnji nove valjarne debele ploče-
vine. Vse dele zanj bi nam po pogodbi
morali dostaviti Madžari, a dostavili
niso niti najmanjšega dela. S tem so ho-
teli onemogočiti zgraditev naše nove
valjarne. Zato se je naš delavec še bolj
potrudil, da jo zgradi z lastnimi silami
in s tem dokaže svojo pravico, ki mu jo
»kritiki« iz Sovjetske zveze in demokra-

— Delali smo v treh terminih in vsak
termin smo prekoračili za tri ali štiri
dni...

Potem pa ga je zaneslo v preteklost.
Kdove, koliko peči je že obzidal v jese-
niški železarni. V svojih spominih ga je
zaneslo v čase predaprilske Jugoslavije.

— Včasih so gradili podobne peči do
osem mesecev. Gradili so jih Čehi. Pre-
cej časa je trajalo, da so se domenili,
kde bo stala peč. Mi pa smo jo sedaj
zgradili v šestih tednih in to takoli, ko
smo dobili načrt...

Govoril je o Dostalu in o bivših izko-
riščevalcih, govoril je s svobodno in
sproščeno besedo o delu nekdanj in danes
in začutil sem, da ga je svobodno delo
prerodilo v svobodnega in ustvarjalnega
človeka, ki gradi novo življenje svojemu
razredu in vsemu izkoriščanemu člove-
štvu. Škoda, da ni bilo kakega madžar-
skega »kritika« poleg naju, da bi spoznal
svojo laž, ki jo širi o naši domovini, in
če bi imel človeško srce, bi ga postalo
sram pred zgrajeno pečjo, ki bi kot nem
in veličasten odgovor govorila resnico o
naših ludeh in naši domovini. Naš člo-
vek ima voljo in moč, tršo od jekla.

**NOVA VALJARNA DEBELE PLOČE-
VINE BO SPROSTILA OGROMNO
DELOVNE SILE**

Pogon nove valjarne debele pločevine
je do skrajne mere avtomatiziran in me-
haniziran. Najvažnejše upravljanje se bo
vršilo s pomočjo stikal na komandnem
mostu, kjer bo vodil ves proces en sam
človek. Na ta način bo sproščeno ogrom-
no delovne sile. Če primerjamo novo
valjarno z drugimi valjarnami, vidimo,
da bo potrebno petkrat manj delovne
sile, proizvodnja pa bo štirikrat večja.

Tov. inž. Gostiša, ki sem k sreči nale-
tel nani na gradilišču, mi je navdušeno
zatrieval, da je to eden največjih uspe-
hov v tretjem letu petletke. Vse delovne
skupine in brigade so pokazale visoko
delovno zavest, saj so zgradile klub
vsem težavam velikanski obrat še enkrat
preje, kot je za to predvideno po drugih
državah. Najvažnejše pa je, da se bomo
s pomočjo nove valjarne debele ploče-
vine osvobodili od uvoza pločevine za
potrebe naših ladijdelnic.

**USPEH JESENIŠKIH KOVINARJEV JE
USPEH DELAVSKEGA RAZREDA
JUGOSLAVIJE**

Na dan rojstva nove Jugoslavije, v
tretjem in odločilnem letu Titove pet-
letke, bo izročena nova valjarna debele
pločevine na Javorniku v obrat. S tem
bo poplačan trud in napor jeseniških ko-
vinarjev, delavcev iz tovarne »Rade
Končarja«, »Iva Ribarja-Lole«, delavcev
iz Guštanja, tovarne »Franca Leskoška«
iz Maribora in vseh, ki so se borili za
čimprejšnjo dograditev največje in naj-
modernejše valjarne v Srednji Evropi in
na Balkanu. Zato je uspeh jeseniških ko-
vinarjev uspeh vsega delavskega raz-
reda Jugoslavije in odločen odgovor kle-
vetnikom svobodnega delovnega ljud-
stva, ki si vsemu navkljub gradi sreč-
nejše življenje.

O nalogah Rdečega križa

Vzporedno z revolucionarnimi izpre-
membami v gospodarskem, političnem in
kulturnem življenju narodov FLRJ med
osvobodilno borbo in povojno graditvijo
nove socialistične stvarnosti, gredo glo-
boke in bistvene spremembe v delu, vlo-
gi in pomenu mednarodne organizacije
RSJ, kot članu Lige društev Rdečega
križa in polmeseca v Ženevi.

Če pogledamo Rdeči križ v stari Ju-
goslaviji, ugotovimo, da je to bilo dru-
štvo za razdeljevanje priložnostnih mi-
loščin mnogokrat pod stranskimi vidiki,
ki je životalo in katerega članstvo
sploh ni vedelo, čemu plačuje članarino.

Z nastankom nove socialistične Ju-
oslavije se je prerodil tudi Rdeči križ.
Postal je množična ljudska organizacija.
Danes člani Rdečega križa dobro vedo,
da gredo vsa zbrana sredstva v korist
ljudstva. Do letošnjega leta se je delila
pomoč v materialu. Letos je Rdeči križ
preusmeril svoje delo in se lotil delovnih
področij, kjer so problemi pereči.

Glavno delo organizacije Rdečega kri-

ža je širjenje zdravstvene prosvete. Na-
loge, ki jih stavlja pred nas petletka
bomo izvršili ter s tem dosegli, da bomo
imeli zdrave otroke, zdravo mladino in
odrasle ljudi. Krivična socialna ureditev
v stari državi se močno pozna v zdrav-
stvu. Še danes vlada v nekaterih prede-
lih Jugoslavije zdravstvena in higienska
zaostalost kot del splošne kulturne za-
ostalosti, s katero je tlačila stara Ju-
goslavija delovno ljudstvo. Tuberkuloza, al-
koholizem in spolne bolezni so kvarile
in delno še kvarijo in uničujejo življenje
mladih delovnih ljudi.

Te pojave je treba temeljito izriniti iz
obsega življenja v novi Jugoslaviji. Rdeči
križ mora postati, kot organizacija živ
in sposoben borec, ki bo v sleherni vasi
preprečeval bolezni in izboljševal higi-
enske pogoje. Rdeči križ sodeluje pri
preoblikovanju in zdravstvenem dviga-
nju vasi in industrijskih naselij po vsem
našem ozemlju. Rdeči križ vzgaia zdrav-
stveni kader od podmladkarja Rdečega
križa do zdravstvenega aktivista.

Gulj Stane - Kostan:

*O svet nov, o svet naš...***Cesta.**

Dolga je pot,
brez mostov
preko potokov krvi,
preko gora kosti —
in vendar smo prišli...

Zapori.

Glavnjača, Mitrovica
kamni naši,
kri se jih drži,
na kosteh stole —
in vendar smo prišli...

Pluvalo.

Tolčejo, bijejo,
kot živina smo,
brez pravic,
sonca za nas ni —
in vendar smo prišli...

Borba.

Gozdovi govore,
Dachau, Mathausen,
odlek Auschwitz,
padajo zavezanih oči —
in vendar smo prišli...

Svoboda.

Vihralo zastave,
proč s črnino,
svet nov pred nami,
teme več ni —
da, prišli smo...

Petletka.

Stroji brne, govore,
mišice napete
rušijo gore,
ceste, proge grade —
da, prišli smo...

Naprej!

Do konca gremo sedaj,
do konca, do konca,
do življenja človeka
za kar kri, kosti,
boje in zapore,
talce in grobove
dali smo.
S pesmijo gremo
naprej, naprej
saj ni več mel,
v življenje,
v svet nov,
v svet naš.

Ob otvoritvi Metalurške industrijske šole železarne Jesenice na Dan republike leta 1949

Na letošnji naš državni praznik zaznamuje Metalurška industrijska šola, veliko in pomembno zmago. Poleg ostalih šolskih prostorov prične obratovati v šolski livarni kupolna peč, ki je prva šolska livarska peč v Jugoslaviji.

Novo livarno met. ind. šole je že zasedlo v prvi izmeni 26 mladih učencev-livarijev. Zato jo upravičeno lahko imenujemo naš šolski »Litostroja«. Posebej se zato, ker so v šolski zgradbi tudi ostale delavnice za ključavničarje in strugarje raznih vrst in pa kovaška delavnica, kar vse ima dodaten namen, da v šoli iz surovega grodlja ulito kovino tudi obdelajo in ji dajo uporabno obliko, koristno naši proizvodnji in potrebne stroje, ki

ozirov, je štela 1. 1941. skupaj 84 učencev pri skoraj 6000 delavcih tovarne!

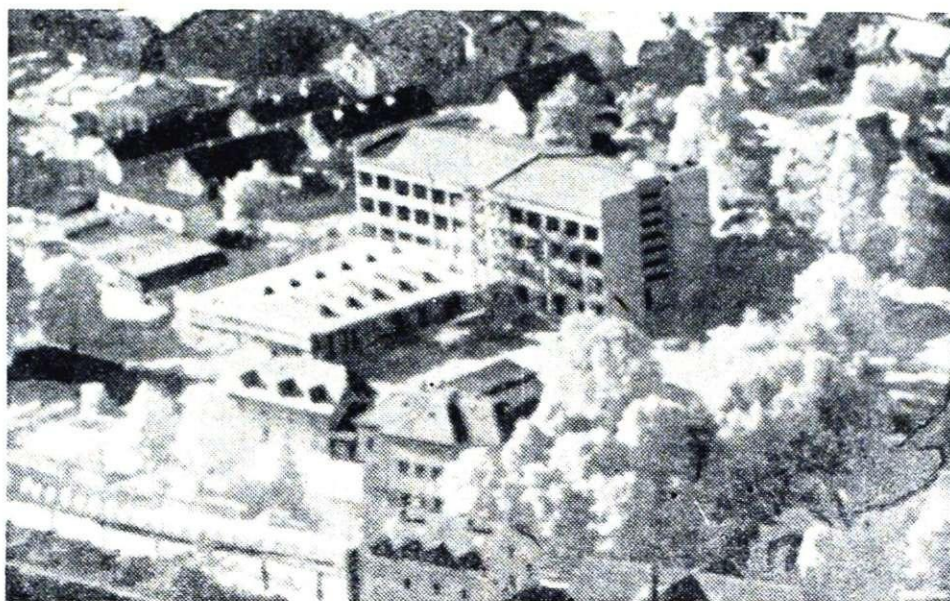
Taka šola je, razumljivo, imela svoje učne prostore v dveh podaljških baraknih zgradb, kjer so dobivali učenci svojo praktično vzgojo, teoretično pa v prostorih današnje tovarniške »Kazine«, kasneje pa v temnem prostoru današnjega industrijskega magazina »Kašte«.

Toda mladina, ki je životala v navedenih okoliščinah pri nekdanji Kranjski industrijski družbi, se je v velikem pokretu Narodnoosvobodilne borbe takoj izneverila protiljudskim, povzhu se nacističnim elementom nekdanje železarne, in šla v svojo smer. Učenci so med okupacijo domala vsi odšli v partizane, kjer

bratstva in enotnosti je ena izmed važnih nalog šole.

Zgraditi bo treba še boljše internatske prostore za učence in nova šolska poslopja z učilnicami. Sedanje učilnice bo zamenjalo 18 učnih prostorov v novi šoli, modelno-mizarska delavnica, delavnica za zidarje, instrumentna delavnica, tehnološki in kemični laboratorij in delavnice za učence in inštruktorije-novatorije in novatorije pri šoli. Ko bo vse to zgrajeno, tedaj bo na Jesenicah obstajala do kraja zgrajena taka industrijska šola, kakršna k jeseniški železarni spada. Vzgoja učencev bo na ta način lažja in uspešnejša.

Ob otvoritvi nove zgradbe šolskih učnih delavnic se ves delovni kolektiv veselja svojega velikega praznika. Svoje veselje pa bodo učenci izkazali s tem, da bodo svojemu velikemu učitelju maršalu Titu, podarili novo valjarno na Javorniku, izdelano v miniaturni, ki so jo izdelali sami po originalnih načrtih.

Moderna večnadstropna zgradba Metalurške industrijske šole, ki jo bodo slovesno odprli na Dan republike

jih gradi mladina od 14—18 let.

Pa nekoč? Zgodovina Metalurške ind. šole železarne Jesenice pričenja leta 1938, ko so kapitalistični oblastniki iz mladine, ki je prišla v to šolo, hoteli vzgojiti delavske priganjace in kader rolicajev za svoje namene. Tedanja šola, ki je imela tudi še ta namen, da vzgoji le tisto število novih kvalificiranih delavcev, kolikor je bilo železarni Jesenice potrebno iz kapitalističnih konkurenčnih

je dalo za veliko stvar 30 učencev svoje življenje.

Prelomnica, ki je z zmago naprednih sil prestane vojne nastala, zlasti pa še, ko se je vse naše delovno ljudstvo po tolikih žrtvah in trpljenju domovinske vojne upravičeno lahko potrkalo po prsih: na svoji zemlji svoj gospodar! — se je tudi življenje pri Metalurški ind. šoli na široko razmahnilo. Takoj po osvoboditvi je iz gozdov prišlo v šolo nad 250 mladih ljudi, ki jih je bilo treba kvalificirati. Potom rednega pouka in raznih tečajev so bivši učenci-partizanski borci dosegli potrebno kvalifikacijo: sicer z raznimi težavami, vendar se ti učenci na raznih strokovnih; administrativno-tehničnih in celo političnih mestih danes zelo uspešno udeležujejo.

V decembru leta 1946 so bili šele postavljeni prvi načrti novih učnih delavnic, šolskega poslopja in internata. Svoje načrte je predložila Generalni direkciji Črne metalurgije in je po uvidevnosti generalnega direktorja Črne metalurgije inž. Kotnika, ki je takoj odobril prvi potrebni kredit v znesku 14.600.000 dinarjev, danes moderna zgradba učnih šolskih delavnic na Jesenicah — stvarnost.

Tako je Železarna Jesenice ustvarila enega izmed stebrov za izgradnjo prepotrebnihih kvalificiranih ljudi za naše nove tovarne.

K delovnim zmagam šole, ki je sodelovala že na vseh večjih razstavah po osvoboditvi in dosegla priznanja, bodo novozgrajeni prostori vsekakor pripomogli in pospeševali razmah ter ustvarjanje samozvestnega, delovno discipliniranega, politično zgrajenega in ponosnega Jugoslavana.

Naša šola šteje danes skoraj 500 učencev. Med njimi nad 130 učencev iz Bosne in drugih predelov države. Veliko število učencev je sirot, brez očeta in matere, ki so padli v partizanih. Vzgoja

prve Titove petletke. Na osnovi dosedanjih uspehov in dosedanjega dela lahko pričakujemo, da bodo že prvi absolventi svojim nalogam popolnoma ustrezali in zadovoljujoče opravljali strokovna dela v novih metalurških objektih, ki bodo zgrajeni v naši prvi petletki.

Elektropeč II v železarni je tudi plod dela v tretjem letu Titove petletke

Elektropeč II v jeseniški železarni je bila dograjena že v začetku septembra. Pri prvem poizkusnem saržu 13. septembra pa se je pokazalo, da je pokvarjen transformator, ki smo ga dobili iz Italije. Zato smo morali izvršiti temeljito reparaturo transformatorja doma. Vse to je bilo zvezano z raznovrstnimi tehničnimi težavami in so v septembru morali vlivati sarže poizkusnega značaja. V oktobru je manjkalo električne energije, v začetku novembra pa smo premagali vse težave in od 7. novembra dalje obratuje peč redno in normalno.

Elektropeč II bi morali montirati italijanski strokovnjaki, ki pa so predvidevali za montažo čas, ki se je zdel našim ljudem predolg. To delo je namesto njih opravil tovariš Kragelj Zdravko v še enkrat hitrejšem času, kot bi ga pa rabili inozemski strokovnjaki. Tovariš Kragelj Zdravko je izvršil montažo popolnoma samostojno in brezhibno. Zato je prav, da ob tej priliki spregovorimo o njem vsaj nekaj besed.

Tovariš Kragelj Zdravko se je rodil v Ljubljani. Ko je dokončal šest-razredno osnovno šolo, se je izučil za elektrika. V jeseniško železarno je prišel 1937. leta. Hrepenel je po širokem znanju v svojem delu. Učil se je sam zase in se ob svojem delu razvil v strokovnjaka, ki je zmožen ustvariti marsikaj, kar je mogoče v inozemstvu samo inženirjem in tehnikom. S svojim globokim poznanjem svojega dela je izvršil tudi montažo elektropeči II, ki je velika pridobitev jeseniške železarne v 3. letu naše petletke. V njej proizvajamo visoko legirana kvalitetna jekla, ki smo jih morali še pred leti uvažati.

Nekaj novosti iz Centralne sind. knjižnice na Jesenicah

- Bevk Franc: Otroška leta. Ljubljana 1949 - 2561
Cvetko: Risto Savin. Ljubljana 1949 - 2564
Drugi (II) kongres KPS. Ljubljana 1949 - 2617
Gorki M.: Življenje Klime Samgina - 2575
Hugo V.: Gavroche. Ljubljana 1949 - III 208
Ilin Jakob: Veliki tekoči trak. Roman. Ljubljana 1949 - 2266
Kosanin: L'Art Jugoslavie des vrigines a nos. Beograd 1939 - III 206
Kraigher L.: Kontrolor Škrobar. Roman. Ljubljana 1949 - 565
Lenin: Levičarstvo — otroška bolezen komunizma v socialističnem tekmovanju. Ljubljana 1949 - 261b
Milčinski: Butalci. Ljubljana 1949 - 2565
Puškin: Povesti. Ljubljana 1949 - 2002
Piade: Ob tridesetletnici KPJ. Ljubljana 1949 - 2118

Delavski tehnikum — najmlajša prosvetna ustanova železarne Jesenice

Najmlajša prosvetna ustanova železarne Jesenice je delavski tehnikum, ki je začel s svojim delom spomladi leta 1948. Čim je izšla uredba o delavskih tehnikumih, je direkcija železarne Jesenice oskrbela potrebne šolske prostore v Fizičnem domu. Pripravljalni tečaj, ki je trajal od 26. 5. do 30. 9. 1948, je imel 19 kandidatov. S šolskim letom 1948/49 je poslala Generalna direkcija črne metalurgije še kandidate iz svojih podjetij in je pristopilo k sprejemnemu izpitu že 31 kandidatov. V prvi letnik je bilo vpisanih 33 učencev, ki so s šolskim letom 1949/50 stopili že v II. letnik delavskega tehnikuma. V prvi letnik pa je bilo za šolsko leto 1949/50 sprejetih 32 kandidatov — obiskovalcev. Obiskovalci delavskega tehnikuma so iz vseh krajev naše države; največ je Slovencev, katerim sledijo Srbi, Hrvatje, Muslimani in en Črnogorec.

Namen delavskega tehnikuma je tehnična izobrazba kvalificiranih delavcev v smislu uredbe in navodil o delavskih tehnikumih. Na tehnikumu se morajo kandidati teoretično in strokovno toliko usposobiti, da bodo sposobni po končanem šolanju samostojno opravljati dolžnosti obratnega tehnika ali nadzornega osebja v metalurških obratih težke industrije. Poleg strokovne izobrazbe je v programu tehnikuma tudi dvig kulturno-politične razgledanosti in gospodarske organizacijske zmožnosti. V ta namen se poleg čisto strokovnih in splošno strokovnih predmetov poučuje na

tehnikumu tudi narodne jezike, zgodovino, ekonomsko geografijo, politično ekonomijo, gospodarstvo in organizacijo industrijskih podjetij ter ustavo FLRJ.

Za tretji letnik, ki bo pričel s prihodnjim šolskim letom, je predvidena specializacija, potom katere se bodo obiskovalci izpopolnili v svojih strokah. Specializacija se bo vršila iz plavžarstva, jeklarstva, valjarstva, livarstva, metalurške-tehnološke predelave in raziskovanja materiala.

Spočetka je imela organizacija in delo na delavskem tehnikumu velike težave, ki pa so se kaj hitro odstranile in se je delo normaliziralo, ker se je Uprava delavskega tehnikuma že od pričetka dobro zavedala ogromne važnosti dviga naših kadrov, zlasti še srednjetehtničnega kadra in ni dovolila, da bi pouk, kakor tudi praktično delo v obratih padlo v obliko šablonskega izvrševanja učnega programa. Direkcija železarne, ki je Upravo delavskega tehnikuma povsod podpirala, je k dvigu kadra veliko pripomogla, ker je dovolila najboljšim strokovnjakom podjetja predavati na tehnikumu. Razen tega so se odzvali z jeseniške gimnazije najboljši profesorji, ki predavajo splošno naobrazbene in splošno - strokovne predmete. S tem se je kvaliteta pouka postavila na odgovarjajoči nivo, ki se z vestnostjo predavateljev stalno izboljšuje. Pouk na Delavskem tehnikumu traja tri leta ter bodo absolventi našega Delavskega tehnikuma končali šolo v zadnjem letu naše

Montaža in delavniška problematika v zvezi z gradnjo valjarne 2400

EPIZODA U KAMNOLOMU

Vsakemu so še v spominu ona predvojna leta, ko smo v železarni gradili velike nove objekte, kot na primer martinarno z novimi pečmi, ko smo podaljšali generatorsko poslopje z novimi generatorji, gradili pražarno, rudarno, čistilce plina, kauerje, livno loplo, plavž, apnenice, montirali turbotrila, bobnasta sila, transportne trakove, silose, žerjave, peči itd. Za to delo je vodstvo tovarne poklicalo nepogrešljive strokovnjake z Dunaja, Budimpešte, Teplic in Milana. Domačim konstruktorjem in monterjem lastniki in vodstvo tovarne najbrže ni zaupalo, podcenjevalo je njihove zmožnosti in jih imelo sploh za manjvredne ljudi. Domači ljudje so morali pod njihovim vodstvom konstruirati, risati in sploh delati vse le po ukazih tujcev.

Vsa risarska dela za martinarno so trajala takrat celo leto pod vodstvom tujih inženirjev Anderla, Hohenberga od podjetja Simmerlinger A. G., žerjavne konstrukcije smo vršili pod vodstvom inž. Cernyja, za montažo transportnih naprav smo imeli monterja Porscha, za montažo generatorjev nadmonterja Schopperja iz Budimpešte. Razne peči so nam gra-

dili ing. Schubert in Worsch iz Teplic in ing. Hanaček iz Milana. Teh tujih strokovnjakov je včasih kar mr-golelo v jeseniški železarni. Skoraj vsem je na Jesenicah tako ugajalo, da so se zadrževali mesece in mesece ali pa celo leta, čemur pa se nismo prav nič čudili, saj so bili plačani s petkrat večjimi vsotami kot domači inženirji in tehniki. Za vsako na videz komplicirano delo so bivši podjetniki poklicali tujega „strokovnjaka“, kakor da bi Slovenci sploh ne imeli inženirjev in tehnikov.

Vse to spada seveda že v preteklost, a je prav, da se spomnimo tudi na tiste čase zapostavljanja in tlačenja in da moremo prav na tej podlagi spoznati, da je ljudska revolucija sprostila vse ustvarjalne možnosti naših konstruktorjev, monterjev in vsakega delovnega človeka. Prav v tem se skriva tisto čudo, ki se mu tolikokrat čudimo, ko dosegamo uspehe, kot jih nismo še nikoli poprej. Tako čudo smo ustvarili tudi z gradnjo proge 2400 na Javorniku. Brez nekdanj nepogrešljivih „specialistov“ je 23 montažnih delavcev postavilo v do-brem letu generatorsko poslopje z generatorji, silosi in pripadajočimi napravami, zgradilo je 240 metrov dolgo valjarniško dvorano, potisno peč s plinovodi in zrakovodi ter dim-

nikom, montiralo žerjave, ki so bili izdelani v naših delavnicah po naših načrtih in iz našega materiala. Za tako veliko delo so rabili včasih tuji „strokovnjaki“ mnogo več časa.

Proga 2400 je bila za nas velika preizkušnja, ki smo jo dobro prestali. Pri njej smo usposobili kader novih monterjev, ki so se pokazali sposobne prevzeti vodstvo velikih montažnih del. Razne težkoče smo premagovali samoiniciativno. Če na primer za dviganje težkih stebrov in preklad ni bilo na razpolago primerne orodja, transportnih naprav in dvigal, nismo nikoli premišljevali, kje bi to dobili, ampak smo vse potrebno izdelali takoj doma. 26 metrov dolgih mostov nismo mogli transportirati v enem komadu po železnici, smo si pač s pomočjo posebne naprave poslužili ceste. Tako so naši racionalizatorji s svojimi predlogi pomagali rešiti marsikak težaven problem. Naši zavedni monterji so večji del delali po 12 ur dnevno in niso bili nikoli v dvomih, da nova valjarna na Dan Republike ne bi pričela obratovati. Svojo obveznost so izpolnili častno.

Tudi delavci iz konstrukcijske delavnice so bili postavljeni pred težko nalogo. Najtežja naloga je bila izdelava konstrukcije za strojno potisno peč. Madžarski klevelniki so hoteli prekrizati naše račune in nam niso poslali dogovorjenih načrtov za peč. Zato smo načrt za peč izdelali sami in to skoro v še enkrat krajšem času, kot so nam „obljubili“ Madžari. Na obratnem sestanku pa so delavci konstrukcijske delavnice prevzeli obveznost, da bodo izdelali vso armaturo peči s plinovodi in zrakovodi do danega roka, pa četudi bi morali delati po 12 ali celo 16 ur dnevno. Vsi deli peči so bili izdelani po domačih načrtih brez napak, tako da montaža ni bila ovirana in je potekala po določenem roku. Poleg izdelave številnih naročil za novo valjarno debele pločevine na Javorniku, za elektropeč II in za vzdrževanje vseh jeseniških obratov, pa so tovarniši iz konstrukcijske delavnice pomagali graditi nove železarne v Sisku, Zenici, Guštaniu in Smederevu bodisi doma v delavnici ali pa pri montažah na gradiliščih omenjenih tovarn.

Pod mešanim smrekovim in bukovim gozdom se razprostira kamnolom jeseniške železarne kot velika brazgotina. Vsakdo je lahko že bral o tovariših-delavcih, ki lomijo apnenec za potrebe železarne in vestno izpolnjujejo svoje planske dolžnosti. Pogoste detonacije min pričajo o njihovem delu. Vozički se prevažajo skoro brez presledka po žični železnici preko Save do apnenic in tudi vsakdo ve, da so tovariši iz kamnoloma do sedaj izpolnili vsako postavljeno nalogo in še več.

Tega pa najbrže ne ve še nihče, da v kamnolomu dolgo časa niso imeli pitne vode in da so morali žejni delavci hoditi po vodo v bližnje hiše, kjer pa je zaradi pomanjkanja tudi niso vedno dobili. Pa je padla tovarišu Markoviču Alojzu v glavo misel, ki jo je povedal na sestanku pododbora: Kaj ko bi si izkopali vodo sami? Imeli bi dovolj zdrave pitne vode.

To je bilo letos nekaj dni pred pomladjo. Pred njimi je bilo še vse leto z vročimi poletnimi meseci in z veliko žejo. Markovičev predlog je navdušil člane pododbora in pričeli so z delom 16. marca letos. Sklenili so, da bodo skopali vodovod s prostovolnim delom.

Delali so nekaj dni pridno in požrtvovalno. Kopali so v zemljo in v globočini devetih metrov se je pojavila voda in razveselila požrtvovalne tovariše. Veselje pa je bilo kaj kratko. Voda je nenadoma usahnula. Morda bi kdo drugi zaklel, odnehal in pustil vse skupaj. Tovariši iz kamnoloma pa niso storili tega, ampak so vztrajno kopali dalje in zopet meter za metrom prodirali v zemljo.

V tem času so minili že poletni meseci, bukovje listje nad kamnolomom in okrog fizikurnega igrišča pod kamnolomom je že dobivalo jesenske barve in pričelo odpadati. Prišel je že november in takrat so prodrli tovariši iz kamnoloma 17 metrov v trdo zemljo in prišli do močnega dotoka vode, ki ga 90-milimetrska črpalka ne more niti sproti požirati. Z vstrajnim delom so požrtvovalni tovariši iz kamnoloma prišli do stalne pitne vode in za to delo žrtvovali 2500 prostovoljnih ur. Vode bo zdaj lahko imela dovolj tudi vsa okolica.

Marsikdo misli, da je to epizoda, drobna stvarca, ki je le malo v zvezi s kamnolomom. Pa ni tako! Tudi to delo je veliko in priča o jekleni volji in požrtvovalnosti naših delovnih tovarišev iz kamnoloma.

Iz zgodovine Šamotne tovarne,

ki je prva v železarni izpolnila svoj letni plan

Bivša Kranjska industrijska družba je 1936. leta zgradila lastno Šamotno tovarno, katera je bila prvenstveno namenjena za izdelavo predvsem šamotnega materiala za vlivališča v njenih martinarnah in livarnah. Kapaciteta iste je znašala v skupni proizvodnji na šamotni opeki in malterjih do 11000 ton letno. Večjih potreb KID ni imela, ker se je v predaprilski Jugoslaviji, kakor vsi ostali industrijski proizvodi, tudi ognjevzdržni material uvažal iz inozemstva.

Po osvoboditvi pa je baš za ognjevzdržno industrijo nastal problem drugačen, kajti v državi ni bilo nikake tovarne za izdelavo ognjevzdržnega materiala, ki bi jo bilo vredno omenjati; največjo tovarno te panoge je predstavljala naša Šamotna tovarna. Radi tega je nastal za Šamotno tovarno popolnoma nov položaj. Misliti je bilo takoj na dvig zmožljivosti.

S porastom železarske industrije so se čisto avtomatično povečale tudi potrebe po ognjevzdržnem materialu, katere je v glavnem morala kriti naša Šamotna tovarna. Spričo tega je bilo obratovodstvo po osvoboditvi primorano iskati pota in sredstva, da se zmožljivost tovarne dvigne. Pričele so se izboljševati strojne naprave, zgradili so se razni objekti, predvsem 80 tonska peč, poleg tega pa se je tudi izboljšal obzid na starih pečeh. Vse te in mnogo drugih izboljšav je pripomoglo, da je tovarna dvignila zmožljivost za 256% v primeru z letom 1939. S tem je tovarna prišla v položaj, da ji je bilo omogočeno kriti vse najnujnejše potrebe na ognjevzdržnih izdelkih za vlivališča črne metalurgije. Ta dvig proizvodnje bi brez izvedenih izboljšav in izpopolnitev nikakor ne bil mogoč.

Že v jeseni 1945 leta so se predelali mlini, pri čemur se je na istih dvignila proizvodnja za 100 do 120%. S to izboljšavo pa se ni pridobilo samo večje storitve, marveč tudi nametek sam se vrši pravilneje, to se pravi, da se na predelanih mlinih dobi odgovarjajoče zrno, ki je potrebno za ognjevzdržne izdelke, katere prej nismo dobili. Predelava miinov nas je pripeljala velik korak naprej.

Med drugim so se izboljšala tudi razna prevozna sredstva, tako, da smo tudi v tem pogledu dosegli nekaj napredka. Tukaj pa je še dokaj vprašani odprtih, katera bo treba v bodoče rešiti. To pomeni, iskati bo treba sredstva, s katerimi se bo olajšal premik tako surovin kakor polfabrikatov in gotovih izdelkov.

Zelo važna izboljšava pa je bila predelava haub za odvod vročega zraka iz

peči v sušilnice. Baš ta predelava nam danes omogoča, da sušimo lahko izdatno večje količine polfabrikatov kakor pa nam je to pri starem načinu odvajanja zraka bilo mogoče. Brez te izboljšave bi se proizvodnja v sedanji višini ne mogla doseči.

Žal, da obstoječe sušilnice prostorninsko še daleč ne odgovarjajo potrebam in je za 1950. leto v načrtu povečava istih. Z realizacijo te povečave odnosno razširitve sušilnic bo Šamotna tovarna zopet dosegla pomemben napredek, kajti s tem ji bo omogočeno polfabrikate boljše sušiti in s tem dvigniti kvaliteto izdelkov.

Računajoč na pomanjkanje industrije na ognjevzdržnem materialu v državi je bilo treba vsestransko polagati pozornost na čimvečjo storitev Šamotne tovarne. Radi tega se je 1948 leta zgradila nova 80 tonska peč, ki služi za obžig ognjevzdržnega materiala. Ta izpopolnitev je seveda tudi izdatno pripomogla današnjemu uspehu.

Ker so se pa potrebe na ognjevzdržnem materialu stalno večale, je obratovodstvo bilo primorano stremeti za vedno večjim podvigom proizvodnje. V tem stremeljenju so se napravili poizkusi z obžigom ognjevzdržnega materiala na starih pečeh s tem, da se je poskušalo žgati po dve, končno tudi po tri komore na enkrat. Ta poizkus se je popolnoma obnesel ter je sedaj možno žgati večje količine, poleg tega pa je obžig dosti boljše izveden.

Šamotna tovarna že od osvoboditve dalje izdeluje tudi razne specialne izdelke za električne peči, za laboratorijske naprave itd., to je izdelke, ki so se prej uvažali iz inozemstva predvsem iz Nemčije.

Šamotna tovarna pa ni stremela samo za dvigom proizvodnje in za kvaliteto izdelavo, marveč je upeljala tudi razne nove ognjevzdržne surovine, katere se preje za izdelavo ognjevzdržnega materiala sploh ni uporabljalo. Tako se danes uporabljata dve zelo važni surovini za ognjevzdržne izdelke in sicer beli boksit iz Črne gore in pa hydrargelit iz Istre. Ti dve surovini lahko nadomestujeta drage ognjevzdržne surovine iz inozemstva. Tudi v ostalih surovinah se je Šamotna tovarna do malih izjem skoroda popolnoma osamosvojila; ter ni več vezana na tujino. Predaprilska Jugoslavija pa je skoro vse važne ognjevzdržne surovine uvažala iz inozemstva.

Največji zgodovinski dogodek kolektiva Šamotne tovarne pa je, da smo letos 53 dni pred rokom izpolnili svoj letni plan.

Oglarsko podjetje OZKZ na Bohinjski Beli se dobro razvija

Bohinjska Bela, 20. novembra.

Sredi avgusta je OZKZ Jesenice prižgala na Bohinjski Beli tri kope. Prižgala bi jih več, pa jih zaradi pomanjkanja delovne sile ni mogla. Toda kljub temu niso odnehal, ker so se zavedali, da vsaka tona oglja koristi našemu gospodarstvu. Zaradi pomanjkanja delovne sile so uslužbenci OZKZ izvršili že več prostovoljnih delovnih akcij in tako pomagali oglariema Knafliču Jakobu in

Ropretu Vinku, ki sta skuhala do sedaj preko 30 ton oglja.

Sedaj pa je OZKZ nabavila tri moderne peči za kuhanje oglja, ki sta jih bila oglarja zelo vesela. V vsako peč gre okrog 6 m³ lesa. Tudi kuhanje oglja gre neprimerno hitreje. Kljub temu, da so drva mokra, je oglje gotovo v treh dneh. Poleg dragocenega oglja pa dobijo pri kuhi okrog 50-60 kg katrana in razne druge lesne destilate.

Mladinke v rdečem kotičku v Tovarni šamotnih izdelkov na Jesenicah

Predstoječe volitve v KLO-je

(Iz volivnih priprav leseniškega okraja)

V času klevet na našo državo utrjuje naš delovni človek s še večjo zavestjo pridobitve naše revolucije, vedno bolj izpopolnjuje ljudsko oblast in s požrtvovalno ljubeznijo gradi socializem. Na njegovih rokah in v njegovem srcu je zapisano, da je naša pot pravilna in da nas ne morejo odvrniti od te poti nobene klevete in spletke s katerekoli strani. Preizkušen v narodno osvobodilni borbi in požrtvovalnem delu za zgraditev lepšega življenja, stopa ponosno za svojim vodstvom. Naš delovni človek ne odgovarja na klevete in spletke s klevetami ali brezplodnim kričanjem, on odgovarja nanje s še bolj požrtvovalnim delom za zgraditev socializma in z doseženimi uspehi utrjuje našo pravico in resnico. Tako je na Jesenicah, na Javorniku, v Lescah in Kropi, tako je v gozdovih Pokliuke in številnih lesnoindustrijskih obratih širom jeseniškega okraja. Tako je po ostalih lokalnih podjetjih, v kmetijsko-obdelovalnih zadrugah in povsod, kjer delovne roke in misel klešejo lepše življenje zase in za svoje potomce. Naš človek se zaveda svojega ustvarjalnega dela, zaveda se naporov, ki so potrebni, da se prebijemo do blagostanja za vse delovne ljudi. Zaveda se, da je blagostanje mogoče ustvariti le pod vodstvom Partije, ki je po volji ljudstva organizirala ljudsko oblast, ki je čuvar vseh naših pridobitev. Zato bo vsakdo, ki se zaveda svojega ustvarjalnega dela, volil na dan volitev kandidata, ki bodo požrtvovalni zastopniki ljudske oblasti in ki bodo znali čuvati vse dosedanje pridobitve naše nove domovine in ki bodo skrbeli, da si potem nadaljnega razvijanja načrtnega gospodarstva čimprej zgradimo blagostanje, ki bo last vsakega delovnega človeka naše socialistične domovine. Obenem pa bomo dokazali klevetnikom naše domovine, kako ničeve so njihove laži in klevete in da vsakdo od nas stoga po stopinjah, ki nam jih kaže naša Partija s tovarišem Titom na čelu. S tem bomo dokazali našo enotnost in bratstvo, ki smo ga skovali v naitežjih dneh naše borbe in ki ga utrjujemo vedno bolj z našimi skupnimi napori pri premagovanju težav. Zavedajmo se, da bo naš volivni rezultat mogočen odgovor klevetnikom naših narodov, odgovor vsem tistim, ki se posmejujejo našim naporom, ki zanikajo našo borbo in naše uspehe.

Pri nas v jeseniškem okraju bomo volili v 426-ih volivnih enotah. Sama organizacija volitev poteka tako, da je zasnovana na sodelovanju najširših ljudskih množic, da sodeluje pri organizaciji volitev v KLO-je nad 7000 ljudi. Poleg kandidatov so postavljeni povsod tudi sokandidati, ki imajo še vsak svojega namestnika. Po socialnem sestavu kandidira od 2500 ljudi nad 50 odstotkov delavcev, 33 kmetov-zadrušnikov, 255 nameščencev, 212 malih kmetov, 180 srednjih kmetov, 108 obrtnikov, ostalo število pa pripada ostalim poklicem. Med temi je zapopadeno 465 žena in 274

se dokaz demokratičnosti naše ljudske oblasti

mladincev. Sleherni volivec je imel možnost, da je sodeloval pri izbiri kandidatov. Iz vsega tega vidimo široko demokratičnost naše ljudske oblasti, ki raste in se krepi prav iz osnovnih ljudskih množic. Take demokratične prav gotovo ne poznajo ostale demokratične države, zlasti pa ne tiste, ki trobijo v svet, da smo zajadrali v vode imperializma ali celo fašizma, kar tako pogosto slišimo preko radia Moskve in Budimpešte ali preko radia ostalih demokratičnih držav. Mi se ne bomo o tem prerekali z njimi, ampak jim bomo pokazali ponovno z volitvami, da je naše ljudstvo enotno, da ljubi svojo svobodo in neodvisnost bolj kakor vse drugo na svetu.

V predpripravih so se najbolj izkazali volivci iz KLO-ja Kamne gorice, ki so že prej napovedali tekmovalno vsem ostalim KLO-jem v organizaciji in izvedbi volitev. Volivci KLO-ja Kamna gorica so bili prvi, ki so uredili kandidatsko listo in jo poslali v potrditev okrajni volivni komisiji. Prav tako pohvalno so izvršili predpriprave MLO Bled in KLO-ji Lesce, Rateče, Ljubno, Lancovo in Brezje.

Tudi v MLO Jesenice potekajo priprave bolj kot prejšnja leta, vendar kandidira premalo žena. Prav tako pogrešamo med kandidati kmete-zadrušnike, čeprav sta na področju MLO Jesenice kmetijski živinorejski zadrugi v Jeseniškem in Plavškem rovtu.

Slabe predpriprave so bile v Žirovnici in Zgornjih Gorjah, kjer so se aktivisti premalo zavzeli za samo sestavo kandidatnih in sokandidatnih list. Tako nimamo v omenjenih KLO-jih sokandidatov v eni volivni enoti. Prav tako imamo pomanjkljivost v Gozd-Martuliku, kjer ne kandidira niti ena žena.

V splošnem pa je večina KLO-jev v jeseniškem okraju pravilno izvršila predpriprave.

Mladinska zidarska brigada Franca Žagarja - jurišna

Na gradilišču delavskih naselij tovarne avtomobilov »Konstruktor« na Tezmem pri Mariboru so se od 7. do 17. novembra pomerile mladinske zidarske brigade, ki so tekmovala za prvenstvo v Sloveniji.

Tekmovanja se je udeležila tudi MZB Franca Žagarja, ki jo poleg nje sestavljajo še mladinci Jelačič Marian, Štefan Pozvik in Jovan Vignjevič. Vsi mladi zidarji-brigadirji so zaposleni pri »Gradisu« na Jesenicah.

Te dni so se mladi zidarji-tekmovalci vrnili na Jesenice. Pozanimali smo se, kako so se kaj odrezali na republiškem tekmovalju. »Zdaj smo jurišna« — so ponosno povedali. V nadaljnjem poizvedovanju smo zvedeli, da jim je CK LMS dodelil ta časten naslov zaradi velikih uspehov in zmag, ki jih je štiričlanska mladinska zidarska brigada dosegla na

vedno in vztrajno boriti za boljše življenske pogoje v bedi in pod terorjem živeče mladine.

Od partijskega vodstva do leta 1937 ni dobival zadostne pomoči, ker so do takrat v Partiji prevladovali nairazličnejši frakcijski boji. Leta 1936 pa je bila prav na zahtevo tedanjega partijskega vodstva, posebno sekretarja CK KPJ razpuščena skojevska organizacija. Šele s prihodom tovariša Tita l. 1937 na mesto sekretarja CK KPJ se je položaj izboljšal. Tovariš Tito je polagal mnogo pažnje delu in razvoju organizacije SKOJ-a.

Delovanje skojevske organizacije v jeseniškem okraju v stari Jugoslaviji žal ni poznano, ker ni na razpolago nobenih dokumentov. Zaradi tega se bomo omejili predvsem na delo organizacije v času osvobodilne borbe in v letih obnove tja do združitve z organizacijo LMJ. Napočno pa bi bilo misliti, da bo v tem članku obdelana vsa slavna in lumaška pot organizacije v jeseniškem okraju. Še daleč ne! Zalel bom vso zgodovino le v grobih obrisih. Le dogodke, v kolikor so mi znani, bom opisal bolj podrobno.

Nagradno tekmovanje za dvig lokalnega tiska

Lokalni časopisi imajo važno vlogo v aktivizaciji množic za graditev socializma.

Posebno važno vlogo ima lokalno časopisje sedaj, v času priprav na volitve v ljudske odbore.

Časopis bo uspešno izvrševal svoje naloge le z aktivnim sodelovanjem čim širšega kroga dopisnikov iz vrst delovnih ljudi.

S tem ciljem razpisuje IOOF Slovenije med oblastnimi in okrajnimi glasilni Fronte

NAGRADNO TEKMOVANJE DOPISNIKOV

1. za najboljše in hitre prispevke (poročila, dopis, reportažo), v času volivne agitacije in sicer:

- za najboljše prispevke o zbiorih volivcev
- za najboljši kritični prispevek z dobrimi in slabimi primeri dela KLO
- za najboljši prispevek s področja lokalne in komunalne dejavnosti KLO
- za najboljši prispevek o delu in utrjevanju množičnih organizacij na vasi
- za najboljši prispevek iz notranje organizacije in vsebine dela KOZ ali ustanavljanja KOZ.

2. Za razširitev stalne dopisniške mreže lokalnih listov.

Za tekmovalce pod točko 1. se prispevki štejejo od 1. novembra do zaključka volitev.

Nagrade so za 10 najboljših prispevkov. Prva nagrada din 3.000.—, dve nagradi po din 2.000.—, tri nagrade po din 1.000.— in štiri nagrade po din 500.—.

Pod točko 2. so razpisane 3 nagrade. Prva nagrada 10.000 dinarjev, druga nagrada 7.000 dinarjev in tretja 5.000 dinarjev.

V drugi točki tekmujejo okrajni odbori OF skupno z uredništvji listov v pridobivanju dopisnikov iz zadrug, ustanov, množičnih organizacij na vasi. Tekmovalni rok od 20. novembra do 20. januarja.

Podrobna navodila za izvajanje tekmovanja bo izdelala pisarna sekretariata.

IOOF Slovenije.

Mladina jeseniškega okraja se pripravlja na volitve

Priprave za volitve v KLO-je so razgibale mladino jeseniškega okraja na vseh področjih. Na sestankih se seznanjajo o pomenu volitev in proučujejo Kardeljevo razpravo »O ljudski demokratičnosti«. Pri pripravih za volitve sodeluje nad 900 mladincev in mladink. Mladinci in mladinke so člani političnih volivnih štabov in volivnih komisij. Poleg

tega pa v zvezi z volitvami po mnogih krajih s tekmovalnim utrjujejo svojo organizacijo. Tako je na primer Krajevni komite LMS v Bohinjski Bistrici sprejel tekmovalno obveznost, da organizira tudi neorganizirano mladino, da se bodo udeleževali stoodstotno predvojaške vgoje, da bodo povečali s svojim članstvom število članov tamkajšnjega SKUD-a in fizikalnega društva in redno posejali ljudsko univerzo. Mladinci in mladinke iz Zgornjih Gorij bodo poleg volivnih priprav napravili vsak po 10 ur pri gradnji zadrugnega doma v Zgornjih Gorjah, prav tako bo sodeloval pri tem aktiv LMS v Poljšici, ki je bil pobudnik tekmovalnega pred volitvami v KLO-je na področju Krajevnega komiteta LMS Zgornje Gorje. Prav tako tekmuje mladina na Dovjem, v Mojstrani, v Plavškem rovtu in še nekaterih drugih krajih.

Mladina Jeseniškega okraja se zaveda svoje enakopravnosti z ostalimi državljani in je postavila 65 kandidatov, kar je nad 10 odstotkov celotnega števila kandidatov jeseniškega okraja. Postavila pa je tudi sokandidate in namestnike, tako da bo voljenih v celoti 274 mladincev in mladink.

Mladina bo strnjeno šla na volitve in bo z glasovanjem potrdila visoko zavest in predanost svoji socialistični domovini.

Prispevek mladine za svobodo

(Ob 30 letnici SKOJ-a)

Letos, ko praznujemo 30-letnico SKOJ-a, organizacije, ki se je od leta 1919 pa do združitve z LMJ borila za boljše življenske pogoje naše mladine, je treba, da spregovorimo o njenem delu na območju jeseniškega okraja.

SKOJ je bil ustanovljen leta 1919, ko se je življenje stare Jugoslavije šele pričelo. Pobudo za ustanovitev enotne organizacije komunistične mladine so dali študentje v Zagrebu na nekem ožjem sestanku. Brez dvoma ima pri tem za sluge tudi naša Partija, ki je bila ustanovljena istega leta.

Osnovna naloga SKOJ-a je bila, da združi okrog sebe napredno jugoslovansko mladino. To se mu je v nekaterih primerih tudi posrečilo (na primer Zveza delavske mladine Jugoslavije in druge). Vendar je takratni buržoazno-kapitalistični režim, čim je opazil napredni in revolucionarni program organizacije, takoj prepovedal njeno delovanje. Vsa zgodovina SKOJ-a priča, da se le moral

1. Takoj po prihodu okupatorja na naše ozemlje, to je leta 1941, so se vse pošteno množice mladine pričele združevati okrog SKOJ-a in se aktivno odzivati pozivom naše Partije za oboroženo borbo. Če v prvih dneh vstaje ni bilo zaletih zadostno število članov SKOJ-a in ostale napredne mladine, je pripisovati najbrže okoliščinam, da v predaprilski Jugoslaviji organizacija v jeseniškem okraju ni bila dovolj razvita.

Leta 1941 se je mladinska organizacija ugodno razvijala zlasti v bohinjskem kotu, na Dovjem in Mojstrani, Hrušici ter na ozemlju okoli Žirovnice tja do Begunj. Znano je, da so se te organizacije borile proti okupatorju predvsem s sabotažnimi dejanji. S tem so tudi največ doprinele k zmagi partizanskega gibanja. V teh krajih in tudi drugod je mladina razumela poziv Partije na oboroženo borbo in se je v precejšnjem številu vključevala v partizanske edinice, seveda ne takoj v prvih dveh letih vojne.

Iz teh prvih dni oborožene borbe je zlasti znana partizanska akcija v No-menju, v kateri je sodelovalo tudi večje

število mladine, predvsem iz Bohinja. Žal ta na napad zaradi slabih političnih in organizacijskih priprav ni dosegel svojega cilja. Takrat je okupator v tej vasi požgal nekaj hiš in postrelil nekaj naših najboljših ljudi.

Ker so bili primeri, da so v partizanske vrste prihajali tudi taki ljudje, ki so v težkih akcijah dezertirali in postali agenti okupatorja in domačih izdajalcev, je organizacija delala v globoki ilegalni. Okupator je skupno z domačimi izdajalci zapiral, odganjal v koncentracijska taborišča smrti ter streljal naše najbolj predane člane. Prav zaradi tega, ker je bilo delo organizacije zaradi terorja zelo oteženo, se organizacija v prvih dneh vojne in še kasneje ni mogla tako hitro omasoviti in razširiti po ostalih delih okraja.

Povezava med mladino in partizani je bila dobra, saj so člani SKOJ-a čestokrat odhajali na veze k partizanom. Tam so dobivali navodila za nadaljnje delo, ki so ga vedno vestno izpolnjevali.

(Dalje prihodnjič.)

Veliki uspehi naših železničarjev v izpolnjevanju planskih nalog

**ŽELEZNIŠKA VOZOVNA POPRAVLJALNICA IN NADZORNIŠTVO
PROGE NA JESENICAH STA ŽE
IZPOLNILA LETNI PLAN**

V četrtek, 7. novembra sta delovna kolektiva nadzorništva za vzdrževanje proge in železniške vozovne popravljalnica izpolnili svoj letni plan. Oba delovna kolektiva sta slavila delovno zmago 44 dni pred rokom in 12 dni pred sprejeto obveznostjo, to je našim praznikom »Dneva republike«.

Da se delovni kolektiv vozovne popravljalnice zaveda svojih dolžnosti, to je potrebe vozov za promet, dokazuje

deistvo, da imajo v svoji sredi kar dva šestkratna udarnika in sicer Staneta Božiča in Janeza Pavliča ter več štiri-tridva- in enkratnih udarnih udarnikov.

Prav tako je delovni kolektiv nadzorništva za vzdrževanje proge izpolnil svoj letni plan redvsem zaradi delovne zavesti vsega kolektiva, uvedbe brigadnega sistema dela in tekmovanja za višjo storilnost. Velik delež pri izpolnitvi plana imajo vsekakor udarniki in racionalizatorji kolektiva, ki se je na svojih posvetovanjih in množičnih sindikalnih sestankih obvezal, da bo petletni plan eksploatacije izvršil v 4 letih.

Pogorelci v Srednji vasi prejema jo vso pomoč naše ljudske oblasti

Srednja vas v Bohinju.

Pogorelci v Srednji vasi smo kot prvo pomoč prejeli 6 milijonov dinarjev kredita, katerega smo do novembra tega leta izkoristili takole: za gradbeni material smo izdali 1.092.518 din, za kamionski in železniški prevoz raznega materiala 144.126 din, za inventar (pohištvo, posodo, obleko, orodje itd.) 252.933 din za žago, gramoznico, delavnico za strešno opeko in apnenico 213.930 din, za razne druge potrebe (kuhinja, režija itd.) pa smo izdali 175.223 din, tako da smo imeli 5. novembra še neizrabljenega kredita 4.121.210 dinarjev.

Za obnovo vasi smo do zdaj prejeli sledeči material: 88.000 kg cementa, 177 kubičnih metrov razrezanega lesa, 50 kg kleja, 2.760 kg betonskega železa, 2.350 kilogramov raznega okovja, 265 kg usnja za konisko opremo, 214.055 komadov zidne opeke, orodja (krampov svedrov itd.) 19 komadov in 1.537 kg žebeljev (žičnikov).

Pri obnovi naše vasi stalno sodeluje

72 domačinov, ki so do novembra opravili 4.990 prostovoljnih delovnih ur. Plačanih frontnih delovnih ur je bilo opravljenih 16.641, stalnih plačanih delovnih ur pa 10.982. Skupaj je bilo tedaj, brez nedeljskih in drugih prostovoljnih akcij iz drugih krajev, opravljeno 32.613 delovnih ur.

Pri naštevanju delovnih ur, ki smo jih napravili domačini in stalno zaposleni delavci, pa smo Srenjani dolžni največjo zahvalo tudi številnim nedeljskim in drugim prostovoljnim akcijam, ki so jih izvedle frontne organizacije iz drugih krajev jeseniškega okraja in še od drugod. Do zdaj je najbolj izpadla prostovoljna delovna akcija, s katero so množične organizacije počastile zadnjo okrajno partijsko konferenco na Jesenicah in akcija, ki so jo v septembru izvedli frontovci iz kranjskega okraja.

Vsem poštovnim graditeljem naše nove najlepše vasi se ob Dnevu Republike najlepše zahvaljujemo in jim čestitamo k doseženim uspehom.

Plan blagovnega prometa za leto 1949 v jeseniškem okraju presežen

10. novembra so na področju trgovine in preskrbe dosegli v jeseniškem okraju lep uspeh. Izpolnili so plan blagovnega prometa za leto 1949. Pet dni pozneje pa so ga presegli že za 2,7 odstotka. Če primerjamo številke, da je bilo v letu 1948 za 485 milijonov dinarjev blagovnega prometa in da smo v letu 1949 že 10. novembra izpolnili letošnji plan prometa v znesku 550.009.000 dinarjev, vidimo, da je naša državna in združena trgovina napravila velik korak naprej in da je zmožna, da zadošča potrebe vsakega posameznega potrošnika.

Pri izpolnjevanju plana blagovnega prometa v letu 1949 je bil v jeseniškem okraju sodelujoč vsak potrošnik povprečno za 12.840 dinarjev. Vsak prodajalec pa je napravil 1.409.000 prometa.

Kljub temu velikemu uspehu socialistične trgovine v jeseniškem okraju na moramo opozoriti na nekaj napak, ki se bodo dale v bodoče z dobro voljo in večjo samoiniciativo trgovskih kadrov prav lahko odpraviti. Danes je že večja možnost nabave kuriva, metalnih in lesnih izdelkov, s katerimi bi lahko naša socialistična trgovina krila potrebe potrošnikov. Zato bodo morali v bodoče trgovski kadri posvetiti več pozornosti nabavi teh izdelkov. Druga napaka, ki je žal zelo pogosta, pa je, da ni v izloži predmetov, po katerih potrošniki najpogosteje povprašujejo in da ponekod te predmete

celo skrivajo pod tržne mize. Prodajalci grešijo ponekod tudi pri postrežbi, ki bi morala seznaniti potrošnika o vsem, kar imajo v trgovini. Tako pa se žal večkrat dajala, da poslovalnica dobi kontigent, po katerem je zelo veliko povpraševanje, a ga dobijo le tisti, ki imajo zveze s trgovskimi pomočniki in ki kupijo vedno vse prvi, kar gre na škodo ostalih potrošnikov. Kaj takega se v bodoče ne bo smelo več dogajati in če bi se še, naj bi proti takemu poslovanju energično nastopili pristojni organi. Ta napaka se bo dala prav tako lahko odpraviti z nepri- stranostjo trgovskih uslužbencev in s kulturnejšo postrežbo potrošnikov.

Pereče vprašanje v trgovini jeseniškega okraja pa je potujoča trgovina, ker je veliko število delavcev po raznih gradiliščih, ki živijo v kolonijah, kakor na primer Gradiš-Moste, HC Savica, lesni delavci po številnih lesnoindustrijskih obratih, gozdni delavci na Pokljuki, frontne brigade itd. To vprašanje bo najlažje rešil Narodni magazin, ki bi ob dnevih, ko delavci dobijo plačo, pripeljal potrebno blago proste prodaje med delavce.

Vsekakor pa je uspeh, ki so ga dosegli v jeseniškem okraju v državni in združni trgovini, velik in priča o vedno večjem razvoju naše trgovine, ki bo vedno bolj lahko zadoščala potrebe delovnega ljudstva.

Informbirojevski zapeljanci spoznavajo svojo zmoto

Sindikalna podružnica kovinarjev Železarne Jesenice nam je odstopila v objavo pismo Draga Višnerja, bivšega uslužbenca Železarne. Pismo se dobesedno glasi takole:

Dragi tovariši!

Upam, da se me še spominjate. Izkorisčam to priliko, da se vam javim in sporočim, da sem v pogledu klevetniške resolucije Informbiroja popolnoma revidiral svoje stališče. Dasi sem za svoje zgrešeno delovanje zaslužil najstrožjo kazen, mi je naša Komunistična Partija omogočila, da spoznam svojo zmoto in da se popravim, da bi zopet lahko kot pošten graditelj socializma stopil med delavski razred naše domovine. Kdor

danes po tolikih dokazih še veruje v ne- vem kakšne avtoritete SSSR itd., je naš sovražnik. Trdno sem odločen, da tu in kasneje trdno stojim na liniji našega CK in tov. Tita in želim, da to zvedo tudi vsi jeseniški delavci, ki so me poznali. Želim jeseniškemu delovnemu kolektivu mnogo uspeha v izgradnji socializma, ker s tem najbolj pobiha bedaste klevete Informbiroja. Prosim vas, da mi pišete in sporočite kaj o delovnih uspehih in kako delajo jeseniški novatorji.

Višnar Drago s. r.

Živel 29. november

Zbirajmo zgodovinski material iz naše NOV.

V okviru organizacij Zveze borcev NOV je med drugimi posebno važna sekcija za zbiranje zgodovinskega materiala. Prvotna naloga te sekcije je bila, da našim zgodovinarjem zbere potreben material, ki naj bi poznejšim rodovom pričal o razvoju naše narodnoosvobodilne borbe. Taka zgodovina bi bila zgrajena res na trdnih temeljih, kakršnih Slovenci dozdaj nismo imeli. Saj vsi vemo, da smo si Slovenci skupaj z ostalimi jugoslovanskimi narodi priborili svojo svobodo z lastnimi silami.

Z izidom klevetniške resolucije Informbiroja, pa je sekcija za zbiranje zgodovinskega materiala dobila še drug pomen. Priča smo, da vzhodne demokracije s Sovjetsko zvezo na čelu enostavno zanikajo našo slavno narodnoosvobodilno borbo in ne priznavajo našega doprinosa za zlom in uničenje fa-

šizma. Nastopil je čas, ko ni dovolj, da smo samo mi prepričani o neresničnosti klevet. Naša dolžnost je, da to dokažemo vsemu svetu.

Vsak Gorenjec ve, da so po naših gozdovih že leta 1941, pokale partizanske puške, medtem ko so Madžari in Bolgari kot fašistični hlapci streljali naše rodoljube. Zato je razumljivo, da se naši borci in vse naše delovno ljudstvo ne bo pustilo primerjati z Madžarsko, pa tudi ne z Bolgarijo. Naše današnje državno in partijsko vodstvo je bilo v času borbe proti fašizmu z orožjem v roki na svojem častnem mestu. Naj nam v Bolgariji, Romuniji in na Madžarskem povedo, kie so bili voditelji komunističnih partij teh držav v letih 1941, 1942 in 1943? Tam zdaj trdijo, da je bila naša narodnoosvobodilna borba spontan upor ljudskih množic. To pomeni, da odreka našemu

partiškemu vodstvu vodilno vlogo med NOV. Mi pa smo žive pričje, da je celoten narodnoosvobodilni pokret vodila naša Partija s tovarišem Titom na čelu. Da je to edina in čista resnica, pa lahko dokažemo samo z neizpodbitnimi dokazi, to je z argumenti naše borbe. Vsak listič, letak, brošura, ki so jih naše tehnike izdajale že l. 1941 in pozneje, je udarec v obraz klevetnikom. Vsak dopis med partizanskimi edinicami, vsa navodila, ki so jih izdajali med vojno naši partijski forumi od celice pa do najvišjega, so neizpodbitni dokazi o junaški borbi naših narodov pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije. Celokupatorski letaki, ki so objavljali usmrtitve naših borcev in talcev že v letu 1941, so zgodovinski dokazi naše borbe, saj je na teh lepkih povsod naglašeno: »o razbojstvih komunističnih banditov« itd. itd.

Kaj je torej naša dolžnost v tem času?

Industrijskizacija in elektrifikacija naše države je v znatni meri odvisna od zadostne količine starega železa. Ko bodo pri nas postavljeni v obrat novi plavži, ki bodo Siemens-martinove peči v večji meri zalagali s surovim železom, potrebe po starem železu sicer ne bodo tako velike, vendar pa bo staro železo še vedno važna in znatna primes za pridobivanje jekel različnih kvalitete.

Druga svetovna vojna je skoraj po vsej Evropi nagrmadila velikanske količine starega železa. Jugoslavija je med tistimi državami, ki so v vojni največ trpele in kjer je bilo največ razdejeni. Na razvalinah stare, industrijsko zaostale države, hoče naša ljudska oblast zgraditi novo, napredno, socialistično industrijsko-agrarno državo. Za izpolnitev te velike naloge pa nam je potrebna zadostna količina rude, premoga, starega železa, predvsem pa pogonska in živa delovna sila.

V naši državi je starega železa še dovolj — samo zbrati ga je treba. Zbiranje starega železa bi lahko postalo donosen vir dohodkov. Voz dobro naloženega starega železa predstavlja skoraj enako vrednost, kot voz krompirja, repe, korenja itd. Kmet bi zanj dobil skoraj toliko kot pri obveznem odkupu za prodano tele, junico ali prašiča. Ni pa težko ugotoviti, da je z zbiranjem starega železa mnogo manj truda, kakor pa s pridelavo krompirja ali z rejo živine. Železo je zlato naše dobe, ki tako rekoč leži na cesti — samo pobrati ga je treba.

Organizacija zbiranja starega železa pri nas še ni zajela širokih področij podeželja. Zbiranje starega železa je v mladi trajalo nekaj dni, potem pa je vse spet zaždelo. Neprimerno večji uspehi pa bi se lahko dosegli, če bi v gotovih razdobjih pri zbiranju starega železa sodelovala vsa vas. Če bi vaščani zbirali staro železo organizirano, bi s skupno prodajo lahko zaslužili lepe denarje. Naš kmet tarna, da nima žebeljev, žice in

orodja, gospodinjje stoka jo, da nimajo posode itd. Če pa bi ti ljudje malo pozornije pogledali okoli hiše, kleteh in podstrešjih, bi našli marsikaj, kar ni več za rabo in bi z izkupičkom stare železne navlake lahko kupili tiste kovinske predmete, ki jih v svojem gospodarstvu najbolj potrebujejo.

Za primer navajamo, da so na Jesenicah in okolici otroci in nekateri upoko-

jenci zbrali že precejšnje količine starega železa in so pri tem zaslužili visoke zneske. Pri tem sta se najbolj izkazala Ivan Fajsi in Martin Oblak, ki sta zbrala že več ton starega železa. Čeprav sta oba že starejša moža, se nista ustrašila tega dela. Če bi se tudi drugi ljudje zavedali pomena zbiranja starega železa, bi lahko nabrali ogromne količine, ki bi jih oddali v železarno za potrebe naših martinovih peči, ali bolje: za potrebe našega petletnega plana in s tem za naše skupne potrebe na poti k boljšemu življenju.

POKLON INVALIDA V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE

V Prešernovi ulici šte. 37 na Jesenicah stanuje težki invalid *Bledič Ivan*, ki se v prostem času bavi z obrtnim slikarstvom. Letošnjo sezono je živel na Bledu in je s slikanjem letoviščarjev (barvno slikanje fotografij) zaslužil nekaj denarja. Na Bledu je poleg oddiha potrebnih ljudi videl tudi naše frontne in sindikalne brigade, ki so s pesmijo odhajale na prostovoljno delo v gozdove Pokljuke in Jelovice. Rad bi se jim pridružil, pa se zaradi svoje težke invalidnosti ni mogel.

Zdaj, ko je minla letna sezona, se je vrnil na Jesenice. Te dni se je javil na svojem četrtem odboru OF na Jesenicah in izročil 1000 dinarjev in izrazil željo, da prejme odbor AFŽ Jesenice 300 din. Uprava socialnega fonda OF 300 din. center 8 300 din in Rdeči križ na Jesenicah 100 din.

Naša dolžnost je zbrati vse te zgodovinske predmete. V krajih, ki so zgodovinsko važni, bo treba postaviti spomenike ali spominske plošče, obnoviti naše partizanske bolnice, tehnike, štabe edinic, bunkerje komitejev itd. Na vsakem koščku slovenske zemlje so se med NOV dogajale velike zgodovinske stvari. In to moramo pokazati vsemu svetu. To je naša dolžnost, ki ni tako težka. Zbrati moramo ves zgodovinski material, da bo na vpogled vsem: našim bodočim pokolenjem in tujcem, ki prihajajo in bodo prihajali v Jugoslavijo. Pri marsikakem našem človeku je kle v predalu morda zelo važen zgodovinski dokument, ki pa za lastnika nima posebne koristi. Če pa se bo tak dokument nahajal v muzeju, pa bo kot nema priča dovoli zgovorno in glasno razkrinkaval naše klevetnike in dokazoval vsemu svetu, da je resnica in pravica na naši strani. Še več: naša zgodovina in naša borba bo v korist tudi delavskemu gibanju širom sveta.

Uspehi kmetijske živinorejske zadruga v Srednji Ivasi bijejo po glavi sovražnike socializma!

Naša zadruga je imela začetkom novembra 44 govedi, 6 koni, 13 svinj, 6 ovc in 33 piščancev. Sama zadruga živina na planini je letos od 20. maja oddala nad 8000 litrov mleka, za zakol pa smo oddali približno 2500 kg živine.

Kljub temu, da se naša zadruga bavi predvsem z živinorejo, smo imeli letos tudi zelo visok hektarski donos poljskih pridelkov. Povprečno smo na 1 ha pridelali: pšenice 1455 kg, rži 1880 kg, ječmena 1500 kg, krompirja pa 22.000 kg. Pred temi jasnimi dokazi mora kloniti še tako zagrižen sovražnik našega socialističnega gospodarstva na vasi.

Sovražniki napredka so plašili naše ljudi in zadrževali, da nam bo ljudska oblast v jeseni pobrala vse pridelke in potem nanovo dodelila posameznikom potrebne količine. To pa se na veliko žalost naših kmečkih magnatov seveda ni zgodilo. Od jeze se jim je razlival žolč, ko so videli, da smo si vse pridelke najprej razdelili med seboj za potrebe zadržnikov in za živino. Šele potem, ko so bile krite naše potrebe, smo viške oddali državi, da jih razdeli tistim, ki nimajo svoje zemlje, to je našim delavcem v tovarnah, ki prav pred zaključkom leta bijejo veličastno borbo za predčasno izpolnitev svojih planskih nalog.

Ugotavljamo, da nekateri Srenjani še vedno gledajo v zadrugi svojega sovražnika, ustanovo, ki bi je ne bilo treba. Ti nezavedni kmetje pa nimajo toliko srca, da bi si zdaj ko smo tik pred zimo, medsebojno pomagali, da bi bili ljudje in živina čimprej pod streho. Čeprav zima že precej močno trka s svojo mrzlo roko, so še vedno med nami ljudje, ki zavirajo gradnjo stanovanjskih hiš za dve družini in gradnjo skupnih hlevov za

živino. Odveč bi bilo na tem mestu znova prepričevati te čudake, da niti ljudska oblast, niti nihče drugi nikogar ne sili vstopiti v zadrugo. Saj bi bilo res zelo smešno nekoga siliti v boljše življenje, če sam tega noče. Naj se še na prejšnjem otepa z vsemi nevšečnostmi, ki jih imajo ljudje, ki nočejo videti tudi potreb svojih sosedov. Čas bo prej ali slej prav gotovo prinesel svoje in takrat se bo marsikak sebičnež in strahopetec praskal po glavi, kako da je mogel biti tako neumen v preteklosti. Takrat se bodo spomnili vseh današnjih dobrohotnih nasvetov in prigovarjanj in želimo, da bi pri naših zadržnikih našli razumevanje in da jih bodo sprejeli v svojo sredo.

Predsednik obnovitvenega štaba pogo-rele Srednje vasi je na zadnji okrajni partijski konferenci na Jesenicah ponosno izjavil: Čudim se, zakaj se nekateri naši kmetje tako boje zadržništva. Jaz sem bil med ustanovitelji naše prve živinorejske zadruga in z veseljem ugotavljam, da živim zdaj mnogo lepše in bolje kot prej. Tudi ne morem mimo vso podporo in pomoč naše ljudske oblasti ter naših množičnih organizacij. Če bi bili pogorelci prepuščeni sami sebi, bi bila naša usoda res nadvse žalostna. Tako pa smo prejeli potrebna sredstva za obnovo vasi. Poleg gradnje vasi smo dosegli velik uspeh tudi s postavitvijo žage, kar namo bo zelo koristilo in lajšalo skupno delo. Vsem organizacijam in posameznikom, ki so pomagali pri obnovi vasi, se v imenu vseh pogorelcev najlepše zahvaljujem in sem prepričan, da bomo potrebno pomoč dobivali tudi v bodoče, dokler ne bo sleherni Srenjan pod streho!

Oblastni komite LMS je pohvalil MDB, ki obnavlja Srednjo vas

Srednja vas v Bohinju 21. novembra Prvega novembra je prišla v Bohinjsko Srednjo vas mladinska delovna brigada in pričela z delom pri obnovi kmetijske živinorejske zadruga. V brigadi je 64 mladincev in mladink iz jeseniškega in kranjskega okraja.

Prihod mladinske delovne brigade je razveselil zadržnike in vse poštene vaščane, raziezil pa vse nasprotnike današnje družbene ureditve, ki so vedeli, da bo njihovo rovarjenje in razbijaško delo sedaj mnogo bolj težko in da bo pričela obnova živinorejske zadruga naglo napredovati, kar bi pritegnilo najbrže tudi vse ostale poštene kmete, da bi se vključili v zadrugo. Poslednega se nasprotniki seveda najbolj bojijo in so zato organizirali ponočni napad na mladinsko delovno brigado. Slepi od sovraštva proti novemu družbenemu redu, so mislili, da bodo z organiziranim fizičnim napadom ustrašovali mladince in mladinke in jih odvrgli od nadaljnjega dela pri obnovi kmetijske živinorejske zadruga. Najbrže niso niti mislili na posledice, ki bodo doletele organizatorje napada, ki

zaslužijo naistražio kazen. Sovražniki današnjega družbenega reda so se pošteno zmotili. Mladinska brigada se je še bolj strnila v celoto, niena zavest se je bolj dvignila in še bolj uporno nadaljuje svoje delo. Za svoje požrtvovalno delo je dobila te dni tudi pohvalo od Oblastnega komiteja LMS Ljubljana, ki je poleg splošne pohvale izrekel pohvalo vsakemu mladincu in mladinki.

NA SREDNJI DOBRAVI BODO DE- LALI V ČAST 29. NOVOBRA NA GRADILIŠČU ZADRUŽNEGA DOMA

Čeprav je jesensko vreme, so frontovci Srednje Dobre delali na gradilišču zadržnega doma v čast oblastne partijske konference. Betonirali so temelje. Z betoniranjem bodo nadaljevali tudi sedaj pred praznikom naših narodov in tako najlepše počastili 29. november.

Primer frontovcev s Srednje Dobre naj služi tudi frontovcem tistih krajev, kjer delo na gradiliščih zadržnih domov že dalj časa počiva.

Glasbena šola na Jesenicah - velika kulturna pridobitev

Kakor znano, se je v stari Jugoslaviji omejeval študij glasbe le na večja središča, kjer se je nudila možnost študija glasbe predvsem materialno dobro stoječim slojem. Pred vojno mnogi glasbeni talenti na podeželi niso imeli možnosti razvoja in prilike šolanja in je na ta način mnogo talentov zamrlo.

Po osvoboditvi pa je naša ljudska oblast pokazala mnogo smisla in volje, da se omogoči kulturno življenje in izživljanje zlasti tem, dotlej zapostavljenim slojem, da se jim da prilika, da svoje talente tudi praktično uveljavijo. Zato so bile v vseh okrajnih središčih naše republike ustanovljene glasbene šole, ki imajo nalogo, da dvignejo kulturo na glasbenem področju in da zapišejo vse talente, katerim naj nudijo primerno strokovno izobrazbo.

Tudi v jeseniškem okraju je bila kmalu po osvoboditvi ustanovljena taka šola. Izgleda pa, da nismo še v celoti doumeli pomena in namena te šole. Zato bi bilo želeli, da tako učiteljstvo osnov-

nih šol in profesorji gimnazij, kakor tudi SKUD-i, IZUD-i in KUD-i odnosno prosveta sploh, prevzamejo nalogo, da se pozanimajo o sposobnostih posameznih učencev in članov za glasbeno umetnost. Le tako bomo vzgojili kader dobrih glasbenikov, ki jih tako krvavo potrebujemo. Sicer je pri nas diletantstvo na glasbenem področju precej razvito. Prav zato pa je važno, da vzgojimo kader, ki bo kvalitetno izobražen in katerega bodoča naloga bo, da vzvalovi in zajame kar najbolj široke ljudske množice.

Ker so vse glasbene šole zdaj pod državno upravo, je bila ukovina z uredbo ukinjena, kar ima pač ogromen pomen za dvig te kulturne panoge. Brezplačno šolanje daje danes možnost slehernemu glasbenemu talentu, da se strokovno usposobi za glasbilo, ki mu je najbolj pri srcu. Danes študiranje glasbe ni več odvisno od vprašanja materialnih možnosti. Poleg tega je učni načrt za vso državo enoten in je na ta način postavljena solidna baza za temeljito šo-

Obdelovalna zadruga „Gruda“ na Presrenjah hoče biti vzgled dobrega zadržnega gospodarstva

Podnart, novembra 1949.

Rad bi vam povedal nekaj o borbi za socializem na vasi. Letos spomladi smo člani Partije v Podnartu sklenili, da ustanovimo obdelovalno zadrugo. Po šestih tednih trde in težke borbe z nasprotniki socializma na vasi, se nam je rodilo zelo majhno dete — obdelovalna zadruga, ki smo ji dali ime »Gruda«. Gotovi sovražniki našega napredka so začeli prerokovati, da bo to dete kmalu podleglo in umrlo. Govorili so »da v španoviji še pes crkne« itd. Ali hudo so se urezali.

Ob ustanovitvi smo imeli 22 ha obdelovalne zemlje, 2 konja, 10 goved in 6 prašičev. Naša partijska celica in zadržniki pa s tem seveda nismo bili zadovoljni. S še večjo ostrino smo razkrinkovali naše sovražnike, razdirače in zavirake zadržne skupnosti ter odkrite in zakrite prišepetovalce. Še bolj smo se tudi zagrizli v naše delo in imeli smo uspeh. Po štirih mesecih smo že doživeli prvo zmago: pridružilo se nam je 5 novih kmečkih gospodarstev in naša zadruga se je povečala na 52 ha obdelovalne zemlje, na 9 konj, 34 goved, 25 prašičev in na 36 zadržnih članov.

Vidite, da naša zadruga ni umrla, kakor so nekateri prerokovali, ampak se kot zdravo dete krepko razvija. Prepričani smo, da bo spomladi, ko posije

toplo sonce, naša zadruga še enkrat večja, kot je danes.

Seveda pa smo imeli letos tudi velike težave, zlasti zato, ker še nismo imeli vseh strojev za obdelovanje zemlje. Tudi pomnjanje delovne sile smo zelo občutili. Tu pa nam je priskočila na pomoč organizacija AFŽ. Organizirala je prostovoljno delovno brigado, ki nam je pomagala pri sušenju sena, otave, pri pletvi, izkopavanju krompirja, pulenju korenja, pese in repe. Naše žene moram pohvaliti predvsem zato, ker so preprečile, da se nam ni delala škoda na polju.

Imeli pa smo tudi druge notranje težave. Borili smo se in se še borimo s pomanjkanjem zadržnega kadra. Temu vprašanju bomo v bodoče posvetili več pažnje, ker se zavedamo, da bomo s strokovnim dviganjem našega zadržnega kadra še veliko lažje in hitreje odstranjevali vse ovire, ki se nam stavljajo na poti do srečnega in zadovoljnega življenja. Zatrdno smo sklenili, da ne bomo ostali na sredi poti, ampak hočemo, da bo naša zadruga za vzgled dobrega zadržnega gospodarstva. Tako bomo zavezali jezike vsem domačim in tujim sovražnikom, zlasti pa informbiroju, ki se zama trudi, da bi svet prepričal, da pri nas ne gradimo socializma.

ZA NAŠO KOROŠKO

Proti zlorabljanju vere v politične namene

Na zadnjem skupnem sestanku so katoliški duhovniki — člani Osvobodilne fronte v jeseniškem okraju, razen o svojih stanovskih zadevah, razpravljali tudi o težki borbi Koroških Slovencev za svoj obstoj. S tem v zvezi so podpisali resolucijo, v kateri pravijo med drugim:

Po krivičnem plebiscitu, nasilni priključitvi k tretjemu rajhu v drugi svetovni vojni, ko je trpljenje in heroizem Koroških Slovencev dosegel svoj višek, je to trpeče slovensko ljudstvo upravičeno pričakovalo priključitve k svoji matici Sloveniji. Imperialistični diktat je tudi to pot odločil drugače. Naši bratje morajo ostati zopet za nekaj časa onstran meje naše domovine. Izpostavljeni so ponovnim šikanam in narodnemu zatiranju, ki se z dneva v dan stopnjuje. Nemški nacionalni šovinizem, ki ga danes na Koroškem propagirajo z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi vse avstrijske stranke, je postal posebno živahen po sklepu pariške mirovne konference, ki je tako občutno zadela naše sobrate.

Smatramo, da je borba za svoje na-

rodne in kulturne pravice popolnoma upravičena kakor v vesti posameznega, tako tudi v mednarodnem pravu. Naši rojaki zaslužijo posebno v teh dneh vso našo moralno pomoč in oporo. Saj si hočejo s svobodnimi volitvami priboriti le minimalne pravice. Zato so se organizirali v Demokratični fronti delovnega ljudstva.

Obžalujemo kot katoliški duhovniki in zavedni slovenski patrioti, kar so v tem pogledu zagrešili: Amerika, Anglija, Rusija, pa tudi kar je zagrešil celovski škofijski ordinariat, ki je z izobčenjem »Demokratične fronte delovnega ljudstva« zlorabil svojo cerkveno avtoriteto v politične namene.

Uverjeni smo, da tudi najnovejši moralni pritiski ne bodo zlomili zavednega koroškega ljudstva, ki bo ostalo zvesto naročilo naših slovenskih pradedov in junaških borcev na Slovenskem Koroškem.

Resolucijo so podpisali: Cunder, Hiti, Gornik, Govekar, Brulc, Perčič, Sekovanič, Fister, Klun in Pavlič.

Živelo bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije — temelj vseh naših uspehov v ustvarjanju in graditvi socialistične domovine!

lanje in so podani vsi pogoji za dosego visoko izobraženih glasbenikov, pevcev in profsorskega kadra.

Z razmahom industrializacije in zadržništva na vasi so se potrebe po višjem kulturnem nivoju tudi dvignile. Zato naj bi bila glasbena šola tisti vzgojni činitelj, ki bo dala vso potrebno strokovno vzgojo za dosego zastavljenih ciljev. To je važno zlasti še zato, ker se nahaja v naših vaseh mnogo glasbenih in pevskih talentov neizkoriščenih. Ljudska prosveta na vasi bi morala skrbeti, da se ti talenti pošljejo na nadaljnjo strokovno šolanje, od katerega bi ne imel koristiti samo gojenec, ampak tudi vsi vaški kolektivi. Šolani gojenci bi s svojim strokovnim znanjem lahko dvignili raven tako v pevskem zboru, kakor v orkestru ali godbi. Vsi prosvetni aktivni na vasi naj gornje nasvete resno upoštevajo.

Dalje bi bilo nujno, da naša prosvetna oblast in množične organizacije, gojence, ki prvenstveno silijo v študij klavirja ali ljudskih instrumentov (harmonika), preusmerijo v študij violine, čela in pihalnih

instrumentov, ker v tem pogledu primanjkuje kadrov za bodočnost. Glasbena šola stremi za tem, da bi imela čim več gojencev v vseh oddelkih, ker le tako bo omogočeno izbiranje med najboljšimi. S tem pa bomo tudi dvignili kvaliteto gojencev na glasbenem polju in vzgojili prvovrstni glasbeni kader.

Glasbena šola na Jesenicah se bo z vso ljubeznijo posvetila še posebno nadarjenim gojencem ter jih s temeljitim študijem pripravila za vstop v naš najvišji zavod — Glasbeno akademijo, kjer bodo gojenci imeli vse možnosti doseči najvišji vrh in cili. Imeimo pred očmi, da moramo napraviti konec vsakemu diletantizmu, ker ta ni več potreben. Imamo šole, ki nam pomagajo k pravilnemu in temeljitemu šolanju. Izkoristimo do kraja vse pridobitve naše osvobodilne vojne in ugodnosti, ki nam jih nudi naša, od vseh strani tako zaničevana, socialistična in kulturna Jugoslavija. Tudi številni kader naših dobrih glasbenikov in pevcev bo preglušil nekulturno kričanje in zmerjanje naših nasprotnikov.

B. Č.

Slika prikazuje prizor ob
otvoritvi nove bolnišnice
na Plavžu leta 1948

Zdravila bolnemu, simulantu pa . . .

Pogoji zdravstva v jeseniškem okraju so vsekakor zadovoljivi, ako upoštevamo, da imamo na Jesenicah moderno bolnico, eno najboljših na Balkanu. Naša ljudska oblast nenehno skrbi, da se z vsemi možnimi sredstvi očuva zdravje našega delavstva, zato je pravočasno poskrbela, da je bila bolnica navzlic znanim težočam v najkrajšem času dograjena. Edina hiba, ki trenutno ovira zdravstvo v bolnici je ta, da bolnica nima kompletnih vodovodnih naprav. Vendar bo ta pomanjkljivost v kratkem odpravljena po prizadevanju Poverjeništvu za ljudsko zdravstvo pri OLO, kateremu je uspelo doseči, da nam bo vodovodne cevi dobavila naša jeseniška železarna. Pripomniti je treba, da so pogajanja za dobavo cevi pravzaprav tekla že nekaj let, sedaj pa je nekaj primerov tyfusa pospešilo to vprašanje in ga končno rešilo.

Ob tej priliki se je treba nekoliko ozreti na probleme individualnega zdravljenja. Hkrati moramo upoštevati dejstvo, da našemu okraju zelo manjka zdravstvenega kadra, vsled česar so naši zdravniki silno obremenjeni. Pa vendar ugotovljamo vrsto stvari, ki so bodisi problematične za delavstvo na eni strani, na drugi strani pa hromijo uspešno izvedbo naših planskih nalog. V zadnjih mesecih naša ljudska oblast predpisuje obvezne sečnje in vožnje lesa. Kmetje, ki so pozvani na izpolnitev teh dolžnosti, se zatekajo k zdravnikom, da bi se izognili tem nalogam. Na žalost mnogi uspejo, ker jim nekateri zdravniki izstavljajo (v privatni praksi) potrdila o njih delanezmoglosti. Toda vemo dobro, da kmet, ako ima konja, z njim dela od jutra do večera, (za sebe seveda!) za splošne koristi pa takoj zbolí, ako se zahteva od njega, da tudi on prispeva k skupnim naporom naših delavcev in kmetov. K temu mu pomaga naš zdravnik. Mi verjamemo, da zdravniki tega ne delajo namerno, vendar mislimo, da lahko storijo nepravilnosti, ravno zaradi

ttega, ker nimajo stalno v vidu naše socialistične stvari. Za našega delovnega človeka je znanost marksizma-leninizma najboljša opora pri zasledovanju čimvečjih političnih učinkov pri vsakodnevnem delu. Naše delavstvo se v tej znanosti izobražuje. Od tod tako veliki uspehi, na katere smo vsi ponosni. Nekateri zdravniki pa stojijo zunaj teh koristnih stvari. Ne študirajo, se ne udeležujejo političnih akcij, skratka za te stvari so indiferentni.

Zato, ker so naši zdravniki tudi del velike skupnosti, ki se trudi ustvariti našim narodom bodočnost, kakršno zaslužijo, to je lepše življenje v socializmu, je nujno potrebno, da tudi zdravniki prično aktivno posegati našo politično dejavnost. Dolžnost naših političnih aktivov, predvsem sindikatov, pa je, da jih vpelje v skupne smotre vsestranske delavnosti, za premagovanje težav, ako gre za plansko izvedbo teh ali onih najvažnejših del.

Seveda ta kritika ne gre vsem zdravnikom našega okraja. Imamo zdravnike, ki dokazujejo s svojimi napori, da razumejo naš čas. Tem gre vsa zahvala in pohvala. OLO je na svojem rednem zasedanju 16. t. m. sklenil, da se tudi naše zdravnike vključi v sistem socialističnega nagrajevanja, da se tudi na ta način da priznanje za njih neumorno delo. Tako je tudi prav.

Že smo omenili sindikate in njih politično vlogo glede na zdravstvo. Za učinkovito poseganje v vsakodnevno problematiko, je nujno potrebno sodelovanje obojih. Iz prakse vemo, da so sindikati najboljši pomočnik zdravniku v njegovi težavni službi, zdravnik pa najboljši svetovalec, kadar gre za problem visokega odstotka bolnih.

Okrajni svet sindikatov naj posveti temu vso pažnjo in v kratkem bomo na tem mestu lahko napisali o tozadevnih uspehih na korist proizvodnje in v korist zdravljenja in zdravja delavstva.

Sleherna vprežna živina za izvoz lesa in drv!

V naših gozdovih je še na tisoče kubikov lesa, ki čaka na odvoz. Samo v nedržavnem sektorju imajo posamezni posestniki 40—50 tisoč kubikov posekanega lesa. O važnosti lesa za razvoj našega gospodarstva smo že mnogokrat pisali. Zato ne bomo pisali o tem, ker vsakdo ve, da les, ki leži dalj časa v gozdovih, zgublja na svoji vrednosti in da to povzroča ogromno škodo našemu gospodarstvu. Poslednji čas je, da se tega začno zavedati tudi tisti vozniki, ki so do sedaj stali ob strani in se odtegovali od tega dela z različnimi izgovori.

LES LEŽI V GOZDOVIH, A NA ŽAGAH NI LESA

Zaradi pomanjkanja voznikov in vprežne živine so naši gozdovi polni posekanega lesa, a na žagah ga primanjkuje. Zato je nujno, da priskočijo na pomoč vsi vozniki in vsa vprežna živina brez izjeme. Nobena vprežna živina ni tako slaba, da ne bi bila sposobna za delo, ki ga bo dobila po svoji zmogljivosti. Zato bo dolžnost podjetij, da pravilno razdelijo voznike in vprežno živino po sposobnosti in zmogljivosti.

Prav tako bodo morala podjetja posvečati več pozornosti vzdrževanju poštvalnih voznikov, da jim bodo dodelila delovna mesta po sposobnosti, da ne bodo nekatere preobremenjevala, nekatere pa ščitila, kar se je do sedaj večkrat dogajalo, na primer v revirju na Martinčku, kjer je revirno vodstvo polagalo premalo pažnje pravilni razmestitvi voznikov po sposobnosti in dodeljevanju lažjih in težjih sektorjev po zmogljivosti vprežne živine. Če hočemo spraviti do konca leta les iz gozdov, bodo morala podjetja in revirna vodstva odpraviti vse dosedanje napake, vozniki in kmetje pa bodo morali priskočiti na pomoč z vso svojo vprežno živino.

Kmetje naj nimajo skrbi zaradi dodeljevanja vožnje, ker bo norma postavljena po zmogljivosti vsake vprežne živali in vsak bo dobil na podlagi kakovosti živine in svoje sposobnosti primereno vožnjo in nagrado za opravljeno delo.

Po nekaterih kmetijskih združenjih so v izpolnjevanju lesnega plana v velikem zaostanku, čeprav imajo na razpolago dovolj voznikov. Vzrok temu so preizkušene postavljene norme in skrivanje voz-

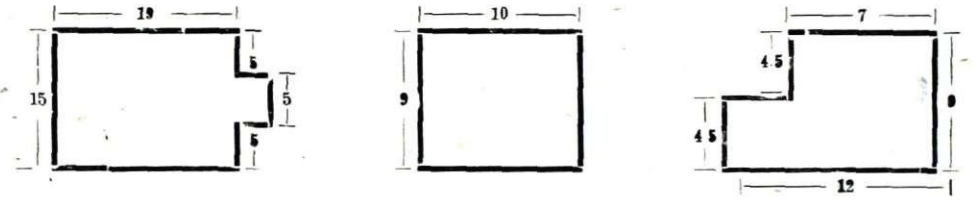
Popis zgradb in stanovanj na Jesenicah

Dne 1. decembra 1949 se prične na Jesenicah popis zgradb, stanovanj in poslovnih prostorov. S tem dnem bodo popisovalci raznesli po zgradbah in stanovanjih posebne vprašalne pole in določili, kdaj bodo iste zopet prišli iskat.

Lastniki zgradb naj za to priliko počakajo popisovalce doma in pripravijo za čim hitrejšo izvedbo istega sledeče podatke:

1) Površino tlorisa zgradbe na sledeči način:

Narišejo naj na navaden papir približno obliko tlorisa zgradbe n. pr.

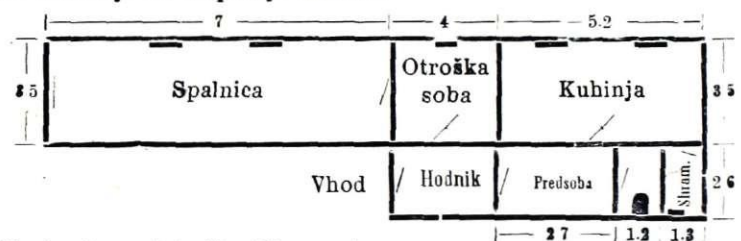
Zunaj obrisa naj pa navedejo mere vsake stranice, kot je prikazano na gornjih primerih.

2) Hišni lastnik naj napiše tudi, koliko je v zgradbi kompletnih stanovanj brez ozira na njihovo zasedbo in koliko je poslovnih prostorov (poslovnih delavnosti, obrti ali drugih poslovnih prostorov - pisarn, trgovin itd.).

3) Hišni lastnik naj ugotovi potom listin ali starejših ljudi itd., katerega leta je bila zgradba zgrajena.

4) Kakšen je mesečni brutto-dohodek od stanovanj in od poslovnih prostorov.

Lastniki stanovanj odn. najemniki pa naj do popisa pripravijo izmere vseh svojih stanovanjskih prostorov na sledeči način in te podatke po svoji zmožnosti narišejo in napišejo takole:

1) Ugotovijo naj tudi višino sob.

2) Kolik je mesečni znesek najemnine in od kedar stanuje lastnik ali najemnik v stanovanju (mesec in leto).

4) Pripravijo naj tudi podatke o stalnih stanovalcih in to ime in priimek, rojstno leto in poklic.

Lastnike zgradb in stanovanj kakor poslovnih prostorov naprošamo, naj vprašalne pole sami izpolnijo, šele če to ne bi bili zmožni, potem bo to izvršil popisovalec. Na vsak način pa naj gredo popisovalec vsestransko na roko in morajo na podlagi tozadevne uredbe dovoliti popisovalcu vstop v vsak prostor.

Mestna popisna komisija.

Mali oglasi

Ugodno prodam dva albuma z znamenjimi in celo violino. Naslov v upravi »Kovinarja« pod G. A. m. i.
Razveljavljam izgubljeno člansko izkaznico sindikata Kovinarjev Jesenice na ime Dakskobler Anton. Javornik—Streptomicin prodam. Naslov v upravi »Kovinarja«.

Javna zahvala. Podpisani Jože Perhnik, tov. upokojenec v Kranjski gori, se iskreno zahvaljuje zdravnikom v bolnišnici socialnega zavarovanja na Jesenicah tovarišem dr. Brandstätterju in dr. Hafnerju ter vsemu bolniškemu osebju da sem srečno prestal težko operacijo in se zopet zdrav vrnil na svoj dom.
Jože Perhnik.

OBJAVA

TEKMOVANJE PEVSKIH ZBOROV NA BLEDU

Dne 4. decembra 1949 ob pol štirih popoldne se bodo na bledu pomerili med seboj pevski zbori našega okraja. Prvič bodo v isti dvorani in na istem odru nastopali vsi naši najboljši pevski zbori. Pričakovana je udeležba naslednjih zborov:

Kovinar, Jesenice, Mladi Kovinar — Jesenice, Mešani zbor SKUD France Mencinger — Javornik, pevski zbor SKUD »Anton Tomaž Linhart« — Radovljica, pevski zbor IZUD Zasip, pevski zbor SKUD Kropa, pevski zbor SKUD Boh. Bistrica in pevski zbor KUD Kranjska gora. Vsi ti pevski zbori imajo skupno okrog 400 pevcev in bo zatorej že snidenje pevcev veličasten dogodek. Komisija, ki bo ocenjevala zборе, bo določila zmagovalce in zrelost zborov za nastopanje na oblastnem tekmovanju.

Na to edinstveno prireditev vabimo prvenstveno zastopnike prosvetnih društev, poleg tega pa tudi ostale ljudsko-prosvetne aktiviste in prebivalstvo.

**Program Partije -
je naš program!**